

Iida Poikulainen

**VIINIKANLAHDEN
KEHITYSSUUNNITELMA**

Iida Poikulainen

Diplomityö | Tammikuu 2020 | 63 sivua

Tampereen yliopisto | Rakennetun ympäristön tiedekunta | Arkkitehtuurin koulutusohjelma

”Hakaset” – Viinikanlahden kehityssuunnitelma

Tarkastaja: yliopistonlehtori Minna Chudoba

Master’s Thesis | January 2020 | 63 pages

Tampere University | Faculty of Built Environment | Master’s Degree Programme in Architecture

”Agraffe” – Viinikanlahti Development Plan

Examiner: University Lecturer Minna Chudoba

Kuva 1: Suunnittelualueen ilmakuva (2019).
Viinikanlahti International Urban Ideas Competition -verkkosivu.

TIIVISTELMÄ

Tämän diplomityön aiheena on Tampereen Viinikanlahden alueen kehittäminen. Suunnittelu pohjautuu Tampereen kaupungin järjestämän avoimen suunnittelukilpailun ohjelmaan, mutta käsittelee aluetta ja sen kehittymistä kilpailuohjelman vaatimuksia tarkemmin.

Nykyään alueella sijaitsee jätevedenpuhdistamo, jonka toiminta siirtyy Sulkavuoren keskuspuhdistamoon sen valmistuessa vuonna 2024. Tämän jälkeen Viinikanlahden alue integroidaan osaksi Tampereen keskustaa. Työn lähtökohdaksi on luoda mielekästä ja toimivaa kaupunkitilaa uudelle alueelle keskustan kainalossa, ja diplomityön pääpaino on suunnitteluosuudella, jota tarkastellaan kolmessa eri mittakaavassa.

Aluesuunnitelmassa tarkastellaan alueen toimintoja ja rakentumista kokonaisvaltaisesti. Vihervyöhykkeet sekä alueen toiminnalliset vyöhykkeet ovat suunnittelun tärkeimmät lähtökohdat.

Korttelisuunnitelmassa käsitellään valittua tarkastelualuetta tarkemmassa mittakaavassa, ja tutustutaan alueen yleisilmeeseen julkisivuluonnosten ja alueleikkauksen pohjalta.

Korttelityyppisuunnitelmassa esitetään aluetta ihmisen mitakaavassa. Osiossa käsitellään alueen kortteli- ja asuntotyyppejä.

Työn tavoitteena on luoda laadukasta ja ihmisläheistä kaupunkialuetta Tampereen kulttuurihistoriallisesti merkittävään järvimaisemaan, sekä kehittää ja syventää tekijän ymmärrystä kaupunkisuunnittelusta. Työskentelyn metodeja ovat vyöhykesuunnittelu ja alueen tulevaisuuden käyttäjien tarpeiden kartoitus sekä vihervyöhykesuunnittelu, joka säilyttää Tampereen tunnuspiirteisen järvimaiseman julkisena viheralueena kaikkien kaupunkilaisten käyttöön.

ABSTRACT

The subject of this thesis is the development of Viinikanlahti area in Tampere. The planning is based on the competition programme provided by City of Tampere for an open ideas competition, but goes more deeply to the subject than determined in the competition programme.

Currently the area is occupied by a wastewater treatment plant, which will be relocated to the Sulkavuori Central Wastewater Treatment Plant when it is complete in 2024. After this, Viinikanlahti area will be integrated as a part of the city centre of Tampere. The main aim of the thesis is to create meaningful and functional urban space in near vicinity of the city centre. The focus of this thesis is on the design part, which is examined in three different scales.

On the overall plan, the functions and the development of the area as whole are examined. The green connections and the functional zones of the area are the main starting points to the planning.

On the sub-area plan, the selected part of the overall plan is discussed more closely by examining the cross-sectional view and elevations.

On the block plan, the area is examined on the human scale. The block and apartment types of the area are introduced in the section.

The aim of this thesis is to create a high quality city structure for the people in the culture historically important lakeside area of Tampere, and also develop and advance the urban planning knowledge of the author. The main methods of working are zone planning, user friendly urban planning and green zone planning, that preserves the characteristic lakeside view of Tampere as a public urban space for all the citizens.

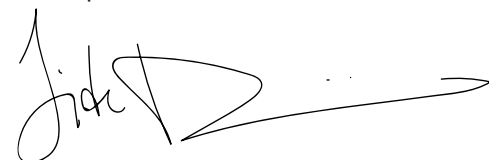
ALKUSANAT

Tämä diplomityö pohjautuu Tampereen kaupungin järjestämään ideakilpailuun Viinikanlahden alueen kehittämisestä asuin- ja virkistyskäyttöön. Aloitin työn tekemisen touku-kuussa 2019 kilpailuohjelman julkistamisen jälkeen. Alkuperäisenä tarkoituksena oli osallistua myös itse kilpailuun, mutta osallistuminen jäi ennalta näkemättömien tekijöiden takia vain haaveeksi. Olen kuitenkin koko opiskeluaikani tiennyt, että haluan tehdä diplomityöni jostain ajankohtaisesta aiheesta Tampereelle, joten jatkoin työn jalostamista diplomityöksi.

Vaikka työn ensisijainen lähtökohta on opintojeni loppuun saattaminen ja valmistuminen, olen työtä tehdessäni onnistunut aidosti syventämään ymmärrystäni kaupunkisuunnittelun laadusta ja siihen vaikuttavista inhimillisistä tekijöistä: kaupunkia ei suunnitella vain suunnittelun vuoksi, vaan sen asukkaille. Ennen diplomityön aloittamista tunsin tietämykseni olevan liian vähäistä kaupunkisuunnittelun osalta, ja työn myötä koen olevani paremmin valmis arkkitehdin uran haasteisiin.

Suuri kiitos työn ohjaamisesta ja kirkastavista näkökulmista yliopistolehtori Minna Chudoballe. Kiitos kannustavista hokemista ja tukevasta olkapäästä Juhanille.

Tampereella 11.1.2020

Lida Poikulainen

SISÄLLYSLUETTELO

1.	JOHDANTO.....	2	4.	TILASTOT.....	52
1.1	Kilpailuohjelma ja sen tavoitteet.....	3	4.1	Suunnittelualueen koko.....	52
1.2	Alueen nykytila.....	4	4.2	Bruttoalat.....	52
1.3	Suunnittelun lähtökohdat ja tavoitteet.....	6	4.3	Asukkaat.....	54
1.3.1	Suunnitteluvyöhykkeet.....	8	4.4	Tiheys.....	54
1.3.2	Alueen käyttäjät.....	10	4.5	Pysäköinti.....	54
2.	ALUESUUNNITELMA.....	16	4.6	Satama.....	55
2.1	Suunnitteluprosessi.....	16	5.	KILPAILUTYÖT.....	56
2.2	Aluesuunnitelma 1:2000.....	18	5.1	Kategoriat.....	56
2.3	Alueen näkymälinjat.....	20	5.2	Vertailu.....	57
2.4	Taide alueella.....	20	6.	SUUNNITTELUTAVOITTEIDEN	
2.5	Vihervyöhykkeet.....	22		SAAVUTTAMINEN.....	58
2.5.1	Viheryhteydet alueelta.....	22	7.	LOPUKSI.....	60
2.5.2	Viheralueet ja yksityisyys.....	24		LÄHTEET.....	62
2.6	Rakeisuus ja vaiheistaminen.....	26		KUVALÄHTEET.....	63
3.	TARKASTELUALUE.....	28			
3.1	Korttelisuunnitelma 1:1000.....	28			
3.2	Julkisivut ja materiaalit.....	32			
3.3	Alueleikkaus.....	34			
3.4	Korttelityypit.....	36			
3.4.1	Rantakortteli.....	36			
3.4.2	Rantakorttelin tyypikerros.....	38			
3.4.3	Katukortteli.....	40			
3.4.4	Katukorttelin tyypikerrokset.....	42			
3.4.5	Asuntojen tyypipohjat 1:100.....	46			

Kuva 2: Visualisointi. Näkymä Pyhäjärveltä.

1. JOHDANTO

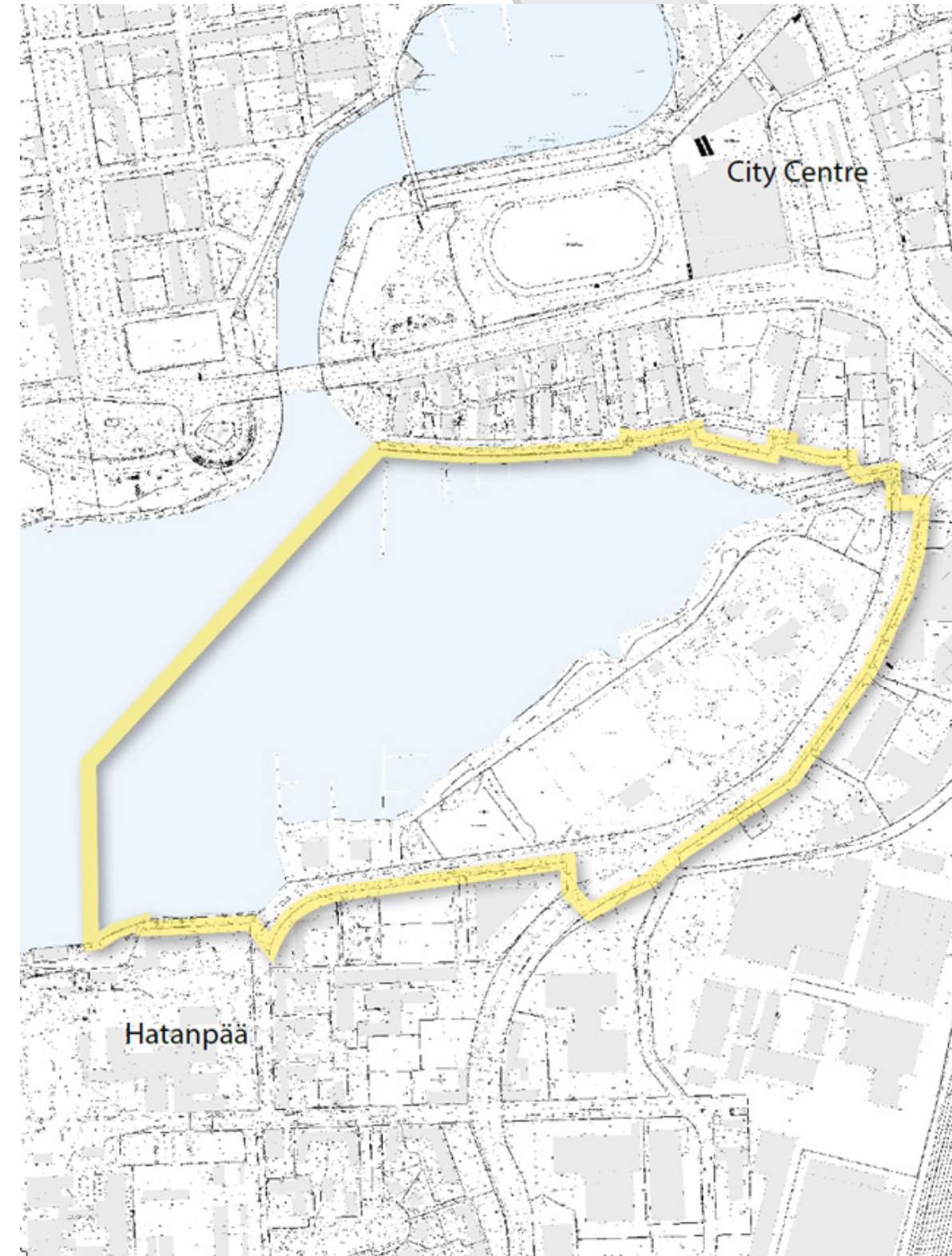
Tampere on yksi Suomen houkuttelevimmista ja nopeasti kasvavimmista kaupungeista (Viinikanlahden kilpailuohjelma 2019, 9), ja tarvitsee jatkuvasti lisää laadukasta kaupunkitilaa tarpeisiinsa. Viinikanlahden alue aivan keskustan kupeessa on yksi Tampereen tulevaisuuden kehityssuunnista. Alueella nykyisin sijaitsevan jätevedenpuhdistamon toiminta lakkautetaan ja siirretään uuteen Sulkavuoren keskusjätevedenpuhdistamoon sen valmistuessa vuonna 2024 (Tampereen Seudun Keskuspuhdistamo Oy). Tämän jälkeen alueen kehitys asuin- ja oleskeluympäristönä alkaa.

Tämä diplomityö pohjautuu Tampereen kaupungin järjestämään avoimeen suunnittelukilpailuun alueen kehittämiseksi. Kilpailu valikoitui tämän diplomityön aiheeksi, sillä kilpailuohjelma oli ajankohtainen ja haastava. Työ ei osallistunut kilpailuun, mutta se on toteutettu kilpailuohjelman antamien puitteiden mukaiseksi. Sellaisenaan kilpailutyö ei olisi ollut riittävän laaja diplomityöksi, mutta tämä työ pureutuu syvällisemmin alueen kehittämisen teemoihin, kuin mitä kilpailuohjelma vaati osallistuvilta töiltä.

1.1 Kilpailun tavoitteet

Tampereen kaupungin järjestämä avoimen ideakilpailun tärkeimpänä tavoitteena on löytää tulevaisuuden kehityssuunta Viinikanlahden alueelle. Tampereen kaupunki laatii kilpailun tulosten pohjalta suunnittelualueelle yleiskaavan sekä asemakaavan (Viinikanlahden kilpailuohjelma 2019, 7). Alueen päätoimintoja tulevat olemaan asuminen sekä vapaa-ajan aktiviteetit ja virkistystoiminta. Alue rakentuu vaiheittain vuosina 2024–2035 jätevedenkäsittelylaitoksen siirryttyä pois alueelta (Viinikanlahden kilpailuohjelma 2019, 13).

Kuvassa 3 on esitetty keltaisella kilpailualueen rajausta sekä sijoittuminen Tampereen olemassa olevaan kaupunkirakenteeseen. Kilpailutöiden tulee esittää alueelle tilaa vähintään 3000 uudelle asukkaalle. Arkkitehtuurin sekä kaupunkisuunnittelun tulee olla laadukasta ja nykyaikaista. (Viinikanlahden kilpailuohjelma 2019, 13) Alueen suunnittelu tukee kaupungin pyrkimystä tehostaa maankäyttöä uusien raitiotielinjojen ja olemassa olevien julkisten kulkuyhteyksien varrella sekä muuttaa ranta-alueita teollisuuden käytöstä asumis- ja vapaa-ajankäyttöön (Viinikanlahden kilpailuohjelma 2019, 9).

Kuva 3: Ote Tampereen kantakartasta ja kilpailualueen rajausta (2019). Viinikanlahti International Urban Ideas Competition -kilpailuohjelma

1.2 Alueen nykytila

Alue sijaitsee Tampereen keskustan eteläpuolella Pyhäjärven Viinikanlahden rannassa. Keskustan ja järven ohella suunnittelualueita rajaa eteläpuolella Hatanpään alue ja idässä vilkas ratapiha ja teollisuusalue.

Kilpailun vireillepanon aikaan alueella ei ole tiedossa historiallisesti merkittäviä rakennuksia, maamerkkejä tai kulttuurihistoriallisesti merkittäviä alueita, jotka täytyisi säilyttää (Viinikanlahden kilpailuohjelma 2019, 11). Nykyinen maasto on vahvasti ihmisen muokkaamaa, ja kuten kuvista 4–8 näkyy, rantaviivaa on käsitelty alueen historian aikana useaan otteeseen, ja ohjelma sallii maa-alueen laajentamisen kuvassa 9 esitetyillä täyttöalueilla. Kuvassa 9 esitetään myös tummanvihreällä tekninen huoltokanava, jonka päälle rakentaminen on kiellettyä, sekä alueelle sijoitettavien pumppausaseman ja raitiotien jokoaseman sijainnit.

Viinikanlahden rantaan tulee jättää puisto- ja virkistätymistilaa vähintään 30 metriä rannasta, sekä Viinikanojan suu tulee säilyttää puistomaisena lepakkojen ruokailualueena (Viinikanlahden kilpailuohjelma 2019, 25).

Kuva 4: Ote Kuninkaan kartasta (1758).

Kuva 5: Ortoilmakuva (1946).

Kuva 6: Ortoilmakuva (1974).

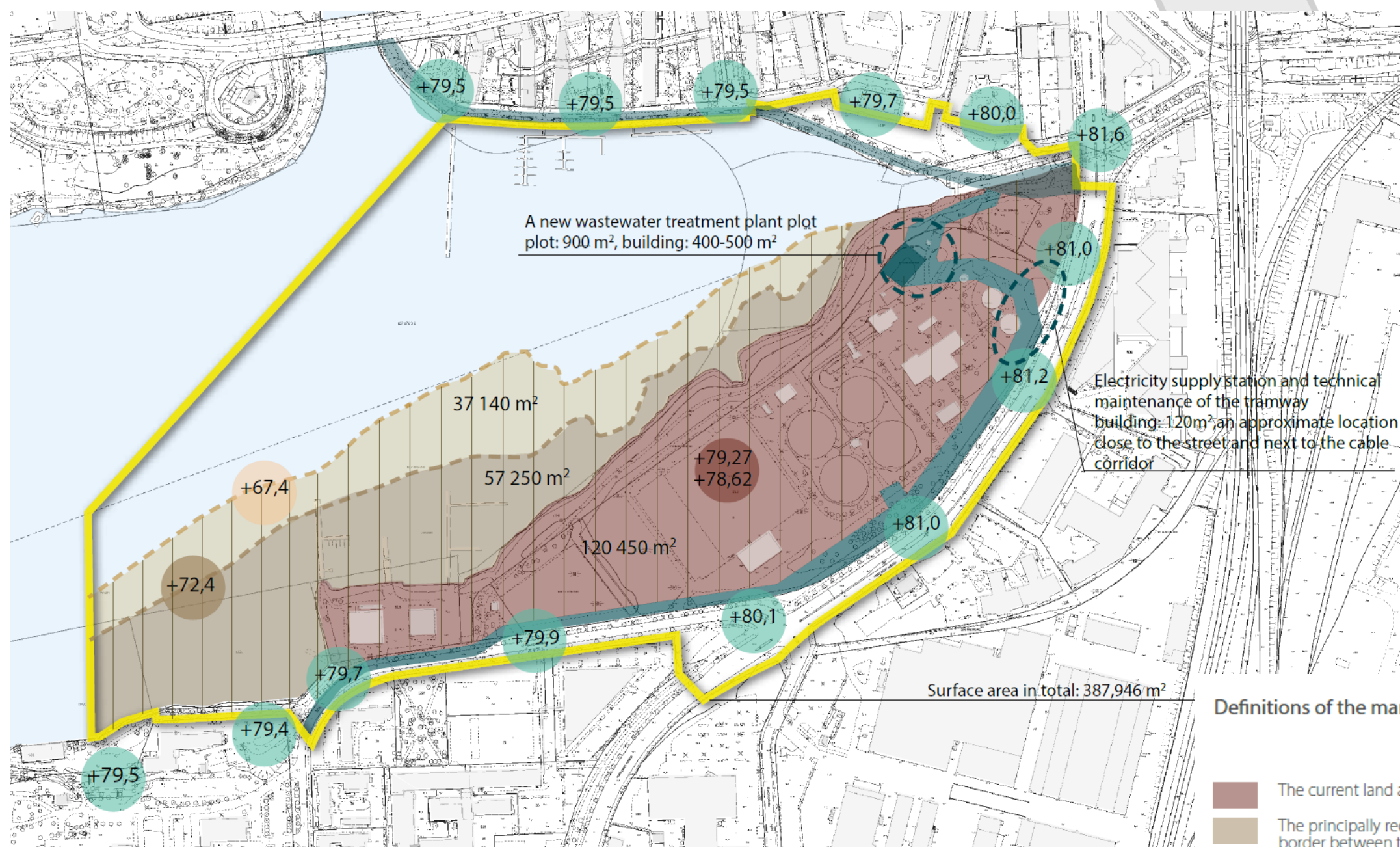
Kuva 7: Ortoilmakuva (2011).

Kuva 8: Ortoilmakuva (2018).

Kuvat: Viinikanlahti International Urban Ideas Competition -kilpailuohjelma.
Kuvat ei mittakaavassa.

Definitions of the markings:

- The current land area and shoreline
- The principally recommended outermost permitted shoreline (the border between the land area and the water, at +72.4 (N2000) of the current depth contour)
- The secondarily recommended outermost permitted shoreline (the border between the land area and the water, at +67.4 (N2000) of the current depth contour)
- +81.6 Ground surface elevation to be preserved
- +79.27
+78.62 The lowest permitted floor elevation and the lowest permitted building height
- Wastewater pumping station and technical maintenance cable corridors
- Area where buildings, parks, and public outdoor spaces can be constructed

Kuva 9: Ote infrastruktuurikartasta. Ei mittakaavassa.

Viinikanlahti International Urban Ideas Competition -kilpailuohjelma

1.3 Suunnittelun lähtökohdat ja tavoitteet

Työn suunnittelulle tärkeät lähtökohdat ovat alueen vyöhykeistäminen eri toimintojen alueisiin sekä alueen käyttäjien tarpeiden kartoitus. Työn alkuvaiheessa alue jaettiin viiden eri tyyppin vyöhykkeeseen, jotka on esitelty tarkemmin kappaleessa 1.3.1, ja alueelle luotiin viisi eri käyttäjäprofiilia, jotka esitellään kappaleessa 1.3.2. Näiden vyöhykkeiden ja käyttäjien inhimillisten tarpeiden arvioiden mukaan alkoi varsinainen suunnittelu.

Työn tavoitteena on luoda laadukasta ja modernia kaupunkitilaa ensisijaisesti alueen asukkaille, mutta houkutella alueelle myös ulkopuolisia käyttäjäryhmiä tarjoamalla mielekästä oleskelutilaa, monipuolisia palveluita ja aktiviteetteja. Näiden tavoitteiden tärkeimpänä lähtökohtana on rannan rauhoittaminen yhteiseksi ulkoilu- ja oleskelutilaksi.

Kuva 10: Visualisointi. Näkymä Hatanpään valtatieltä alueelle.

1.3.1 Suunnitteluvyöhykkeet

Suunnitteluvyöhykekartassa (kuva 11) esitellään viisi eri vyöhyketyyppiä, jotka ovat

- vihervyöhyke
- asuinvyöhyke
- koulu- ja leikkivyöhyke
- vapaa-ajantoimintojen vyöhyke
- satamavyöhyke.

Lisäksi alueella on rakentamista rajoittavia vyöhykkeitä:

- lepakoiden suojelualue
- huoltokanavan rakennuskieltoalue
- korkean rakentamisen alue.

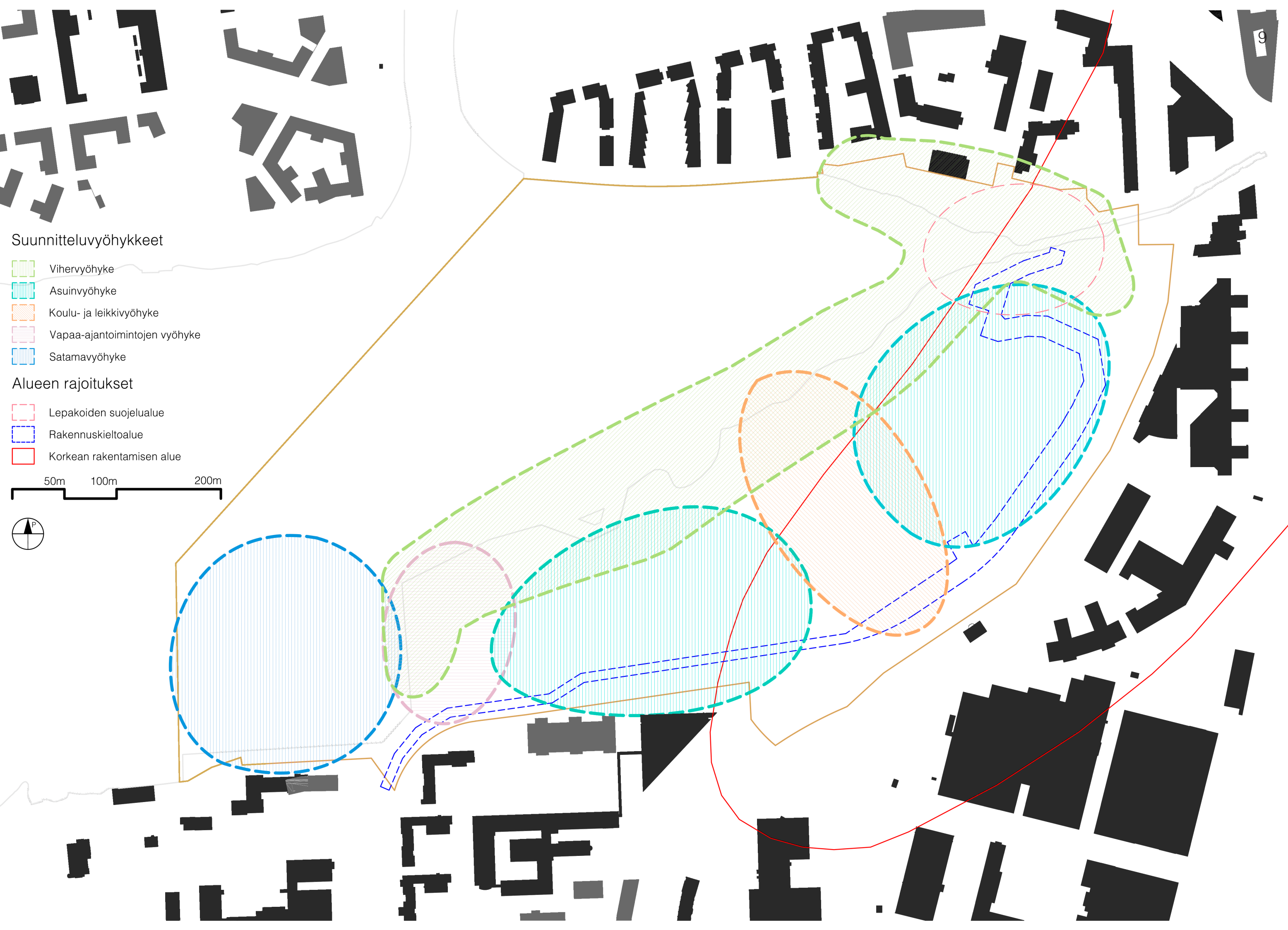
Vihervyöhyke ulottuu koko suunnittelualueen ranta-alueen poikki, sillä tärkeä suunnittelun lähtökohta on julkisen viher- ja ulkoilualueen rauhoittaminen kaikkien alueella asuvien ja käyvien yhteiseen käyttöön. Asuinrakennukset ja muut toiminnot on erotettu katulinjalla irti rantaviivasta, jotta vihervyöhykkeelle sijoittuva puisto olisi selkeästi julkista tilaa. Lepakoiden suojelualue jää myös vihervyöhykkeen sisään, jotta lepakoille tärkeä ruokailualue jää koskemattomaksi.

Koulu- ja leikkivyöhyke on suunnittelualueen keskiosassa, jotta matka vyöhykkeelle kaikista alueen asuintaloista olisi mahdollisimman tasapuolinen ja lyhyt. Matka yhdestäkään asuintalosta leikkikentälle ei saa olla yli 300 metriä (Viinikanlahden kilpailuohjelma 2019, 25), ja koska leikkialueet on suunnitelmassa keskitetty yhdelle alueelle, on vyöhykkeen keskeinen sijainti tarpeellinen. Koulu- ja leikkivyöhyke sijaitsee myös alueelle rakentuvan raitiotiepysäkin välittömässä läheisyydessä, jotta kulku sille olisi mahdollisimman yksinkertainen.

Asuinvyöhykkeistä toinen sijaitsee korkean rakentamisen alueella, jolle saa rakentaa yli 12-kerroksisia rakennuksia (Viinikanlahden kilpailuohjelma 2019, 23), ja alueen korkeimmat talot asetetaan vyöhykkeelle. Muuten asuintalot jakautuvat vyöhykkeille tasaisesti.

Satama- ja vapaa-ajanvyöhykkeet sijaitsevat suunnittelualueen länsiosassa, jonne rakentuu alueen uusi satama. Satamatoimintaa tukevat rakennukset sijoittuvat vapaa-ajanvyöhykkeelle.

Kaikkien vyöhykkeiden rakennukset suunnitellaan siten, että ne eivät ulotu huoltokanavalle varatun rakennuskieltoalueen päälle.

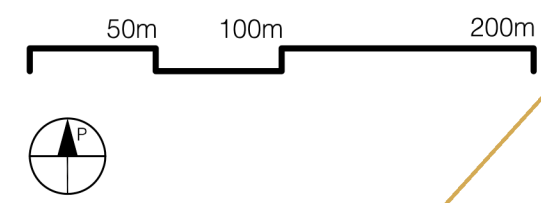

Suunnitteluvyöhykkeet

- Vihervyöhyke
- Asuinvyöhyke
- Koulu- ja leikkivyöhyke
- Vapaa-ajantoimintojen vyöhyke
- Satamavyöhyke

Alueen rajoitukset

- Lepakoiden suojelualue
- Rakennuskieltoalue
- Korkean rakentamisen alue

1.3.2 Alueen käyttäjät

Alueen käyttäjien tarpeiden kartoittamiseksi luotiin viisi käyttäjäprofiilia. Käyttäjäprofiilit edustavat asukkaita ja alueen käyttäjiä eri ikäryhmistä ja sosioekonomisista luokista, sillä alueelle halutaan luoda sekoittunut väestörakenne.

Käyttäjäprofiilit luotiin tuomaan suunnittelua inhimilliselle tasolle. Niiden kautta suunnittelussa on helpompi ottaa huomioon erilaiset elämänvaiheet ja -tilanteet, ja luoda kaupunkirakenteesta arkielämässä toimivaa asumis- ja oleskeluympäristöä.

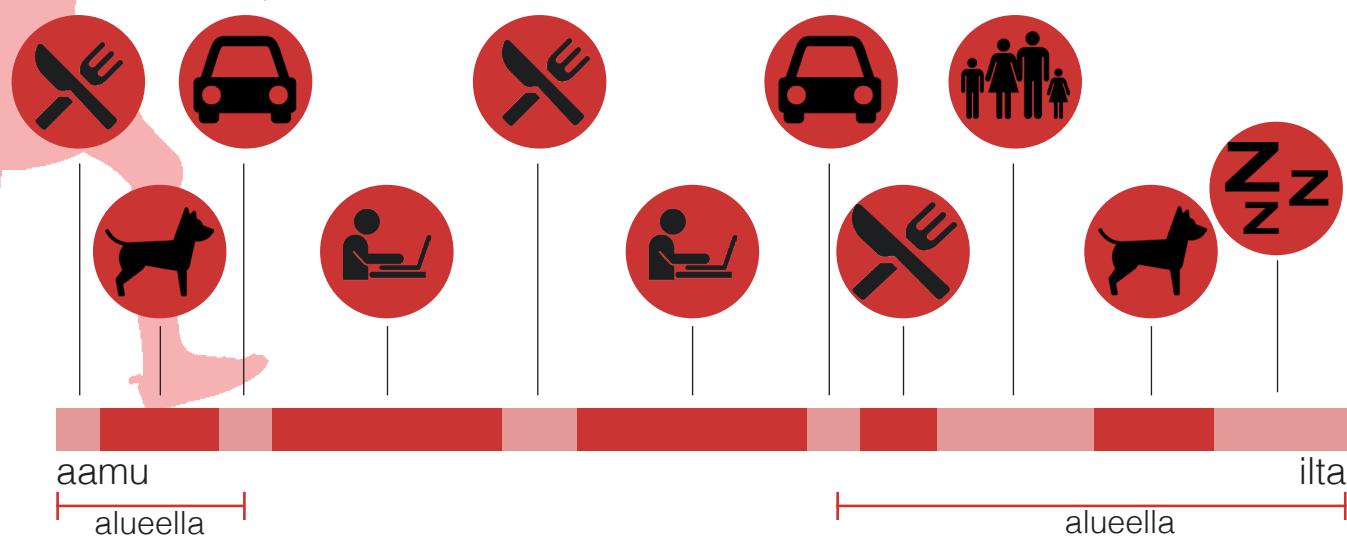
"Alueella minulle on tärkeää hyvät lenkkimaastot: rantayhteys jatkuu aina Arboretumin viheralueelle asti!"

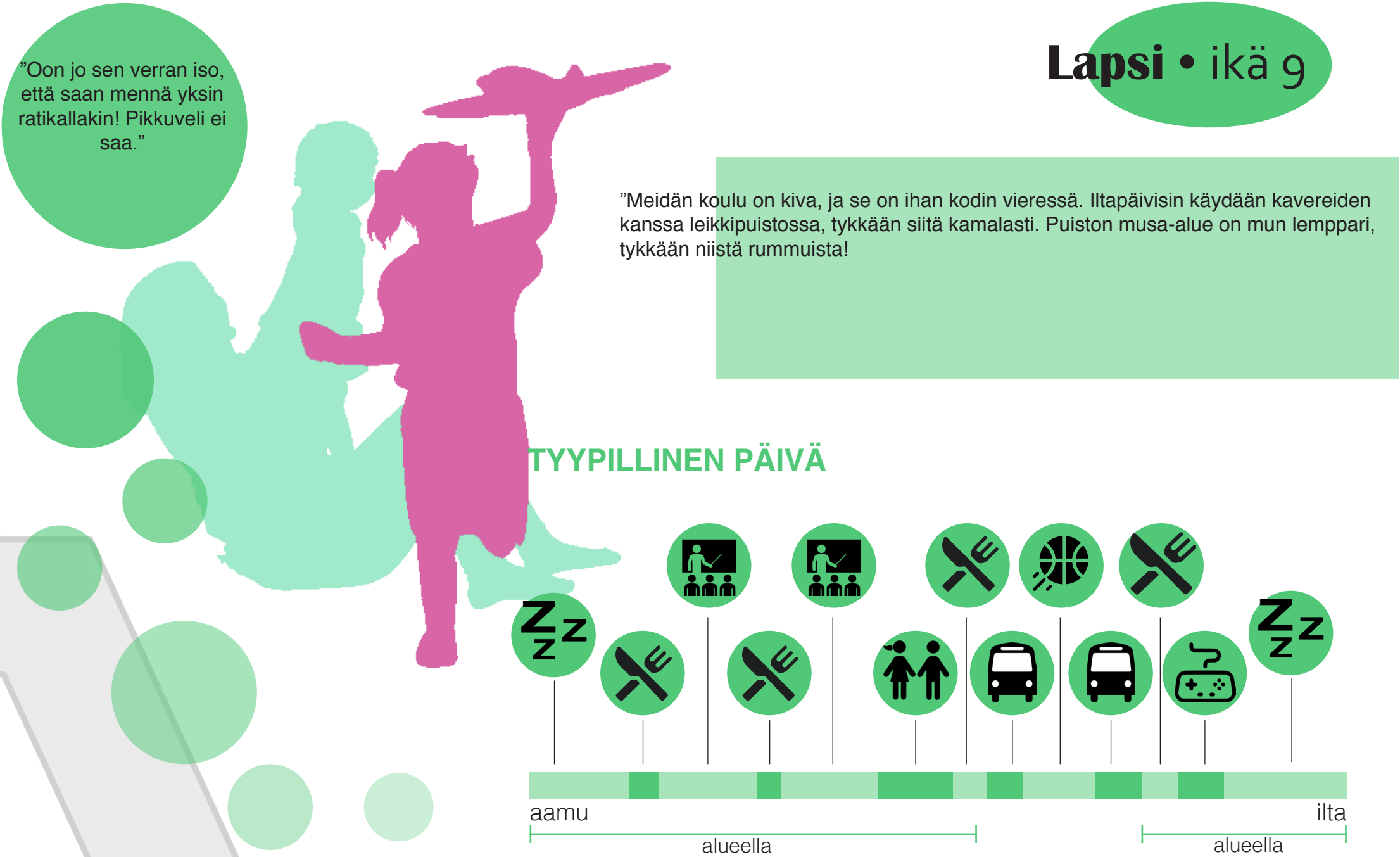
Aikuinen • ikä 35

"Muutimme alueelle heti sen ensimmäisten talojen valmistuessa, sillä saimme kaikille lapsillemme koulu- ja päiväkotipaikat Viinikanlahden uudesta koulusta ja sen viereisestä päiväkodista. Elämän hektisyyteen tuo helpotusta, kun lapset saa helposti vietyä ennen töihin lähtöä. Työpaikkani sijaitsee vähän kehnosti alueeseen verrattuna, mutta onneksi autopaikka järjestyi läheisestä parkkitalosta.

Koiran kanssa asuminenkaan ei ole ongelma, sillä alueelta pääsee viheralueita pitkin vaikka kuinka pitkälle!"

TYYPILLINEN PÄIVÄ

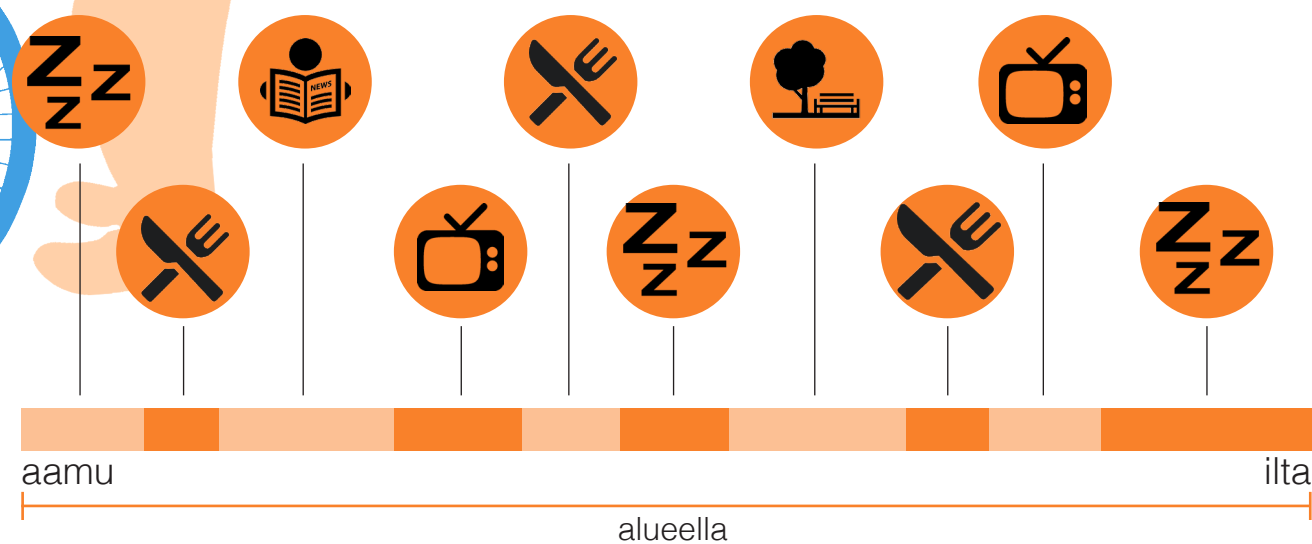
"Minulle tärkeintä alueessa on sen esteettömyys: kulkuväylät ovat leveitä ja niitä on päällystetty."

Seniori • ikä 79

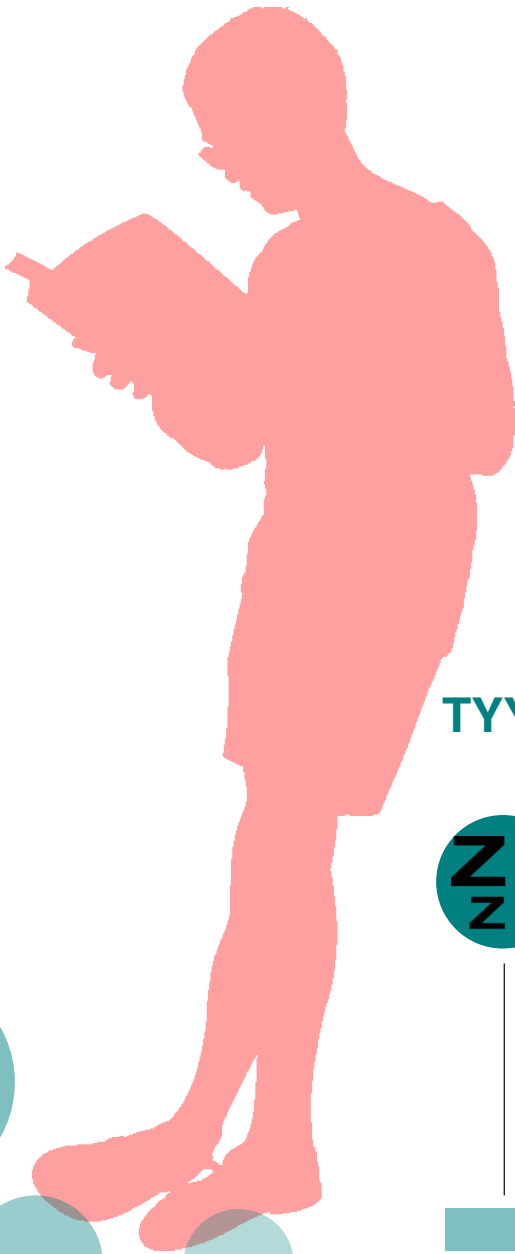
"Asun yhdessä mieheni kanssa senioriasunnossa, aivan Viinikanlahden alueen sairaalan puoleisella reunalla. Näin eläkkeellä on aikaa, mutta jaksamista vähemmän, ja vietämmekin yleensä päivän kotona tai lähistön puistoalueilla. Mukava, kun ranta on jätetty kaupunkilaisten olohuoneeksi: käymme usein siellä kävelyllä."

Varsinkin kesäisin jäätelö on paheeni. Onneksi kioskki on niin lähellä, että vanhakin jaksaa."

TYYPILLINEN PÄIVÄ

"Yliopiston läheisyys on alueelle suuri plussa!"

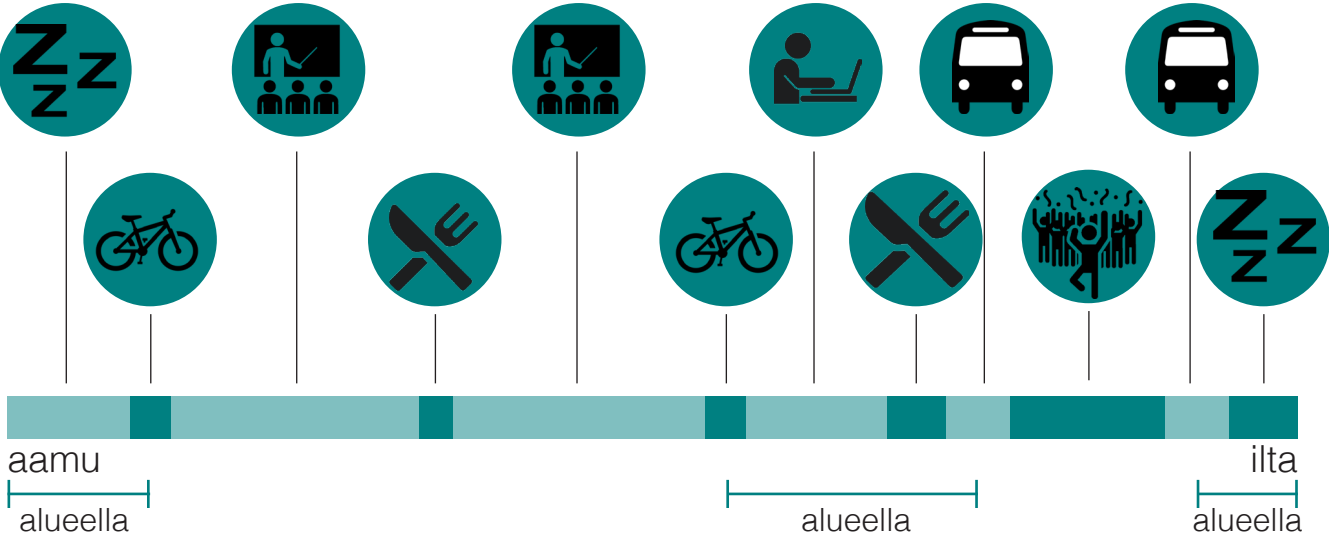

Opiskelija • ikä 23

"Sain syksyllä viimein toivomani opiskelupaikan Tampereen yliopistolta. Aluksi kuljin junalla Seinäjoelta vanhempieni luota, sillä opiskelija-asuntoihin oli pitkät jonot, mutta vihdoinkin sain oman yksiön Viinikanlahteen valmistuneesta opiskelijatalosta.

Nopeat pyöräily-yhteydet keskustaan ja yliopistolle ovat hyvät! Myös julkinen liikenne kulkee aivan kotini vierestä, jos on tarve päästä jonnekin kauemmas."

TYYPILLINEN PÄIVÄ

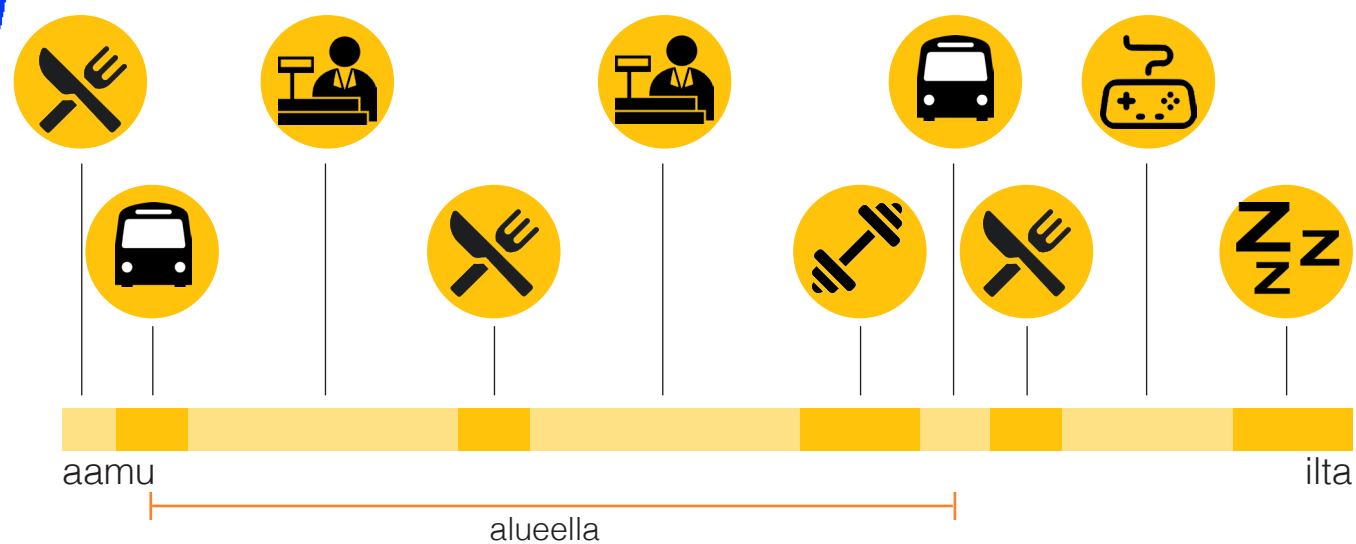

"Alueella minulle on tärkeää sen hyvät kulkuyhteydet ja palvelut."

Työläinen • ikä 42

"Asun omassa asunnossani Turtolassa, mutta työpaikkani sijaitsee Viinikanlahdessa. Työmatka taittuu yhdessä hujauksessa ratikalla, ja joskus kesäisin pyöräilenkin. Työni takia vietän paljon aikaa alueella, ja lisäksi löysin kivan höntsäilykuntosalin melko läheltä työpaikkaani. Eipähän kulu aikaa turhiin siirtymisiin!"

TYYPILLINEN PÄIVÄ

2. ALUESUUNNITELMA

Suunnitelma lähti hahmottumaan vyöhykealueiden ja käyttäjäprofiilien kartoittamien tarpeiden pohjalta. Rakennusmassojen muurimaisuus Hatanpään valtatielle päin muodostui jo suunnittelun varhaisessa vaiheessa, sillä kilpailuohjelman (2019, 69) melukartan mukaan alueen suurin melumäärä tulee kadun suunnalta. Muurimaisuus melulähteen suuntaan rauhoittaa aluetta melulta ja tuo sisäpihoille viihtyisyyttä.

2.1 Suunnitteluprosessi

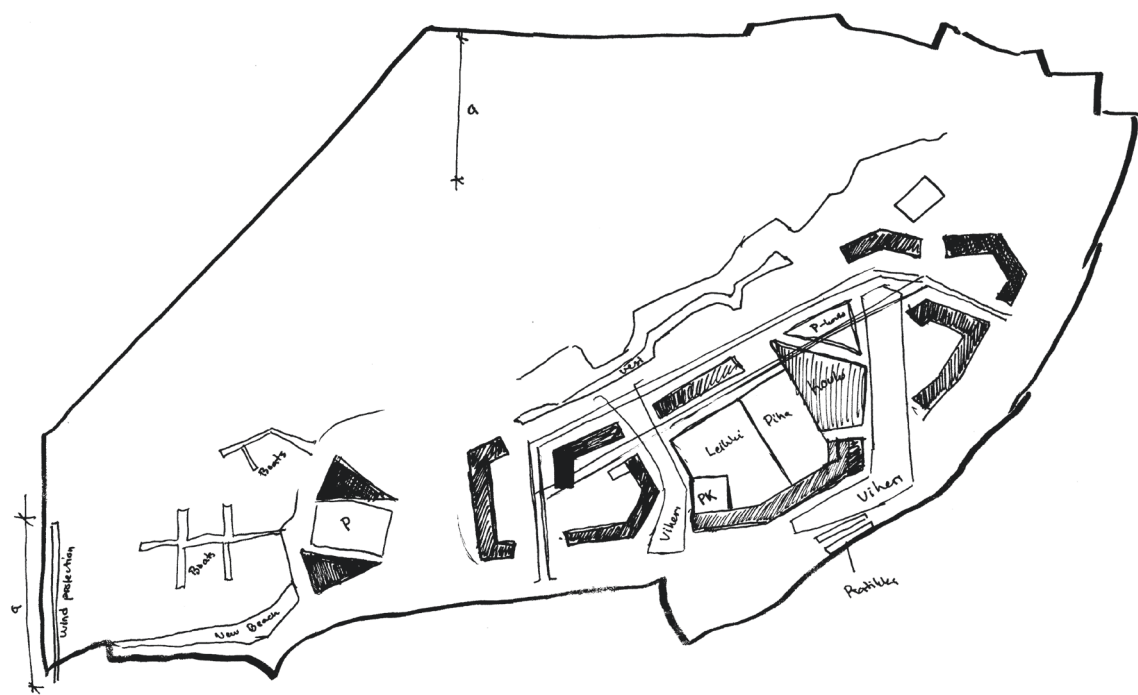
Kuvat 12–15 esittelevät suunnitelman kehittymisen prosessia. Vyöhykkeet olivat mukana jo suunnittelun varhaisimmissa luonnoksissa. Kuvasta 12 voidaan havaita, että ranta-alue on varattu puistolle, koulu sijaitsee suunnittelualueen keskiosassa ja satama alue on länsipäädyssä vyöhykkeiden mukaisesti. Massat olivat jo alussa taitteisia, mutta korttelit eivät olleet vielä hahmottuneet selvästi.

Rakennusmassat olivat alkuun hyvinkin massiivisia ja korttelit suuria (kuva 13). Korttelit kuitenkin pienenivät ja löysivät vähitellen monikulmaista muotoaan, joka on jo näkyvissä kuvan 14 luonnosvaiheessa. Kuvan 15 esittämässä luonnoksessa massat muistuttavat muodoltaan jo paljon työn lopullisia massoja.

Satamarakennusten kolmiomaisuus on ollut mukana jo varhaisissa luonnoksissa (kuva 12), ja massat ovat hakenneet muotoaan alueen viereisestä kolmiomaisesta Kulma-Sarviksen toimistokeskuksesta.

Alueen katulinjat muodostuivat jo suunnitteluprosessin alkupuolella, ja rantabulevardin muotoa on havaittavissa jo kuvan 12 luonnoksessa. Myös muurimaisuus Hatanpään valtatie suuntaan on ollut mukana suunnittelussa alusta lähtien, vaikka massojen muodot kehittyivät luonnostelun edetessä.

Alueen toimintojen, kuten liiketilojen, seniori- ja opiskelijatalojen sijainnit, löysivät lopulliset paikkansa vasta alueen massasuunnittelun jälkeen.

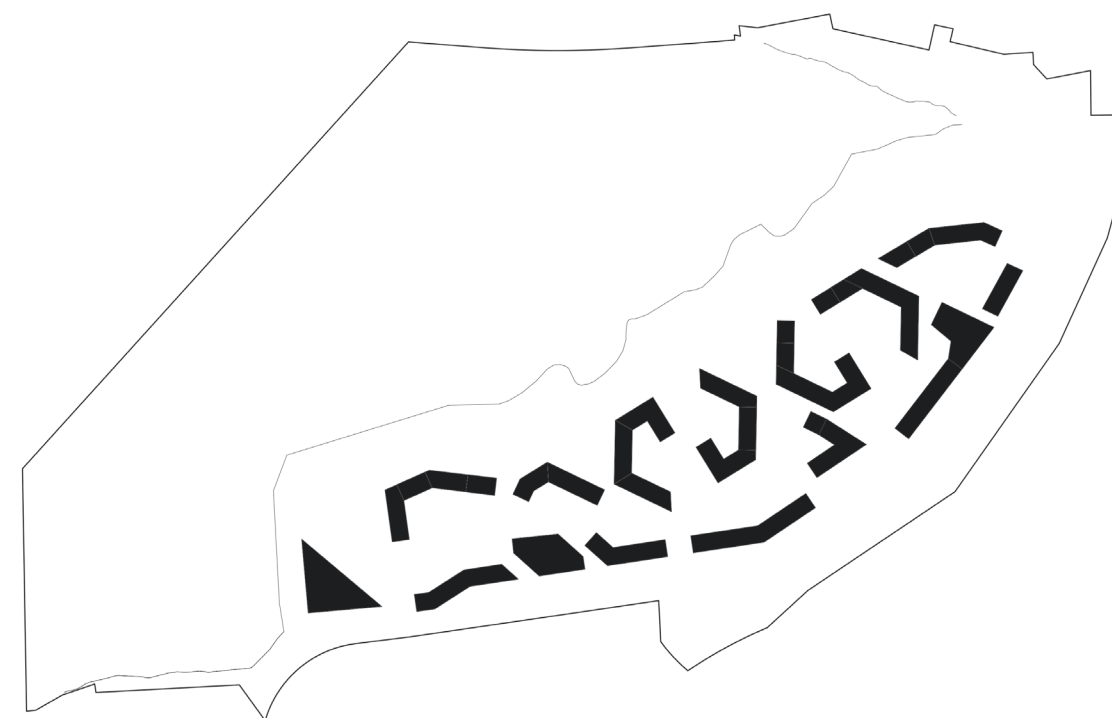
Kuva 12: Suunnitelmaluonnos 1. Ei mittakaavassa.

Kuva 14: Suunnitelmaluonnos 3. Ei mittakaavassa.

Kuva 13: Suunnitelmaluonnos 2. Ei mittakaavassa.

Kuva 15: Suunnitelmaluonnos 4. Ei mittakaavassa.

2.2 Aluesuunnitelma 1:2000

Kuva 16 esittelee aluesuunnitelman A3-pienennöksen. Suunnitelma on tehty kilpailuohjelman (2019, 34) vaatimassa 1:2000 mittakaavassa, mutta pienennetty tämän työn formaattiin sopivaksi.

Pyhäjärven rannassa sijaitseva Viinikanlahdenpuisto on jätetty leveäksi viheralueeksi, jonka erottaa asuinrakennuksista alueen pääliikenneväylä. Puiston pohjoispäättyyn varataan alueet koirapuistolle sekä skeittipuistolle. Rantabulevardin julkisuudentuntua on lisätty osoittamalla liiketiloja, kuten kioski- ja kahvilatiloja, rannanpuoleisten kiinteistöjen maantasokerrokseen sekä sijoittamalla julkinen leikkipuisto ja pallokenttä alueen keskelle. Leikkipuisto on jaettu toiminnallisiin vyöhykkeisiin, jotka ovat musiikki-, aktiivi- ja leikkivyöhyke. Vapaa-ajanviettoon suunniteltu harrastesatama, joka tarjoaa tilat esimerkiksi SUP-melonnan ja vesiskoottereiden vuokrauspisteelle, sijaitsee myös alueen keskiosassa yhdessä uimarantavarauksen kanssa. Uimaranta otetaan käyttöön, jos vedenlaatu alueen ranta-alueilla paranee maaperän puhdistamisen myötä. Nykyään vesi on liian saastunutta uimiseen (Viinikanlahden kilpailuohjelma 2019, 33). Puiston lisäksi alueen vihreyttä lisäävät pihojen viheralueet, sekä kilpailuohjelmassa (2019, 24-25 ja 36) toivotut viherkatot.

Päiväkoti ja koulu sijaitsevat alueen keskiosassa. Päiväkoti on suunniteltu 160 lapselle (Viinikanlahden kilpailuohjelma 2019, 20). Päiväkotien suunnitteluohjeen mukaan tilaa tarvitaan 9-13 htm²/tilapaikka (RT 103083 2019, 8), jolla saadaan päiväkodin alustavaksi tilavaraukseksi vähintään 1440 htm². Suunnitelmaan toteutunut ala on 1650 brm². Päiväkodin piha-alueen tavoitteellinen mitoitus on 20 m²/tilapaikka (RT 103084 2019, 2). Suunnitelmassa päiväkodin pihalle on varattu tilaa 690 m², mutta koska päiväkotit sijaitsee koulun välittömässä läheisyydessä, on sen piha koulun ja päiväkodin yhteiskäytössä, ja päiväkodin oma piha on varattu vain pienimpien lasten käyttöön.

Koulun pihan koko on 5500 m², eli 500 m² suurempi kuin kilpailuohjelmassa (2019, 20) vaadittu 5000 m². Koulun piha on jaettu toiminnallisiin vyöhykkeisiin, jotka ovat peli-, aktiivi- ja leikkivyöhyke. Pelivyöhykkeelle sijoitetaan interaktiivisia pelivälineitä ja aktiivivyöhykkeelle interaktiivisia liikuntavälineitä tukemaan lasten aktiivista ulkoilua ja leikkiä. Vapaaseen leikki-tilaan varataan alue perinteisemmille leikkivälineille sekä viheraluetta vapaaseen leikkiin ja liikkumiseen. Koulun piha-alue on kouluaikojen ulkopuolella julkista tilaa, ja pihan toiminnot ovat silloin kaikkien alueen käyttäjien tavoitettavissa. Koulun pihamaalta aiheutuvaa melua rajoitetaan puuvyöhykkeellä pihan ympärillä. Koulun huoltoliikenne ajoitetaan päiväaikaan siten, ettei lapsia saavu samaan aikaan kouluun tai oleskele välitunnilta pihamaalla.

Satamatoiminnot on keskitetty alueen länsipäättyyn. Satamassa on tilaa kaupalliselle risteilytoiminnalle, asukaspaikoille sekä vierassatamalle. Sataman kaupalliset toiminnot sekä ravintola-/kahvilatila sijaitsee sataman välittömässä läheisyydessä kolmiomaisessa rakennuksessa. Takon soutajien toimitilat sijaitsevat sen sisärakennuksessa.

Alueen senioritalo on Hatanpään sairaalan puoleisella sivulla lähellä terveydenhuollonpalveluita, virkistysalueita sekä julkisen liikenteen pysäkkejä, ja opiskelija-asuntola on Hatanpään valtatie läheisyydessä hyvien kulkuyhteyksien varrella. Alueen muut asuinrakennukset ovat tavallisempia omistus- ja vuokratiloja. Eri korttelityyppejä käsitellään tarkemmin kappaleessa 3.4.

Autojen pääsyä alueelle ei varsinaisesti rajoiteta, mutta suurin osa alueen pysäköintipaikoista sijoitetaan pysäköintitaloihin, jotka sijaitsevat alueen liittymien välittömässä läheisyydessä. Autojen jäädessä alueen reunoille, alueen liikennemäärät pienenevät. Pysäköintitalojen yhteydessä on katutasossa liiketiloja. Rantabulevardin varrella on 65 autopaikkaa alueella vierailville, sekä 18 autopaikkaa koulun läheisyydessä koulun ja päiväkodin tarpeita varten. Satamatoimintojen läheisyydessä on 48 autopaikkaa. Asuintalojen pihoihin on järjestetty mahdollisuus esteettömälle asukaspysäköinnille.

2.3 Alueen näkymälinjat

Kuvassa 17 on esitetty alueen päänäkölinjat. Alue sijaitsee Tampereen identiteetille tärkeässä järvimaisemassa (Viinikanlahden kilpailuohjelma 2019, 9). Tämä asettaa alueen arkkitehtuurille laadullisia tavoitteita, ja näkymien niin Viinikanlahden yli alueelle kuin alueen sisälläkin tulee olla mielenkiintoisia.

Päänäkölinjat alueelle ovat vilkkaasti liikennöidyltä Pyhäjärveltä, vastarannan asuinalueilta Ratinanrannasta ja Eteläpuistoon rakentuvalta asuinalueelta sekä etelästä Hatanpään alueelta. Nämä linjat on esitetty kuvassa 17 punaisilla nuolilla.

Näkymät alueelta avautuvat Pyhäjärven yli Ratinaan ja Pyykinharjulle idylliseen, tamperelaiseen maisemaan. Suunnittelussa on avattu näkymiä asuintaloista ja puistoalueilta näihin tärkeisiin suuntiin, ja ne on esitetty kuvassa 17 sinisillä nuolilla. Alueen sisäiset päänäkölinjat on esitetty vihreillä nuolilla.

2.4 Taide alueella

Alueella on varauksia taiteelle tai muille installaatioille, joiden suunnittelutyö annetaan paikallisille taiteilijoille. Nämä kohdepisteet on merkitty kuvaan 17 keltaisilla tähdillä. Rannan tekosaaren kohdepiste on varattu isommalle, vaihtuvalle installaatiolle ja rantabulevardin päässä sijainti pysyväle taideteokselle. Hatanpääkadun ja Hatanpään valtatie risteyksessä säilytetään sille esille asetettu Lokomon takomossa vuosina 1920–1985 käytössä ollut pajavasara (Tampereen muistolaatat ja muut muistomerkit 2006), joka kertoo alueen teollisuushistoriasta.

Alueen talojen seinissä on muutamalla näkyvällä kohdalla varaus muraalitaiteelle, jotka yhdessä muodostavat läpi alueen kulkevan muraalipolun. Muraalipolku on merkitty kuvaan 17 sinisillä tähdillä.

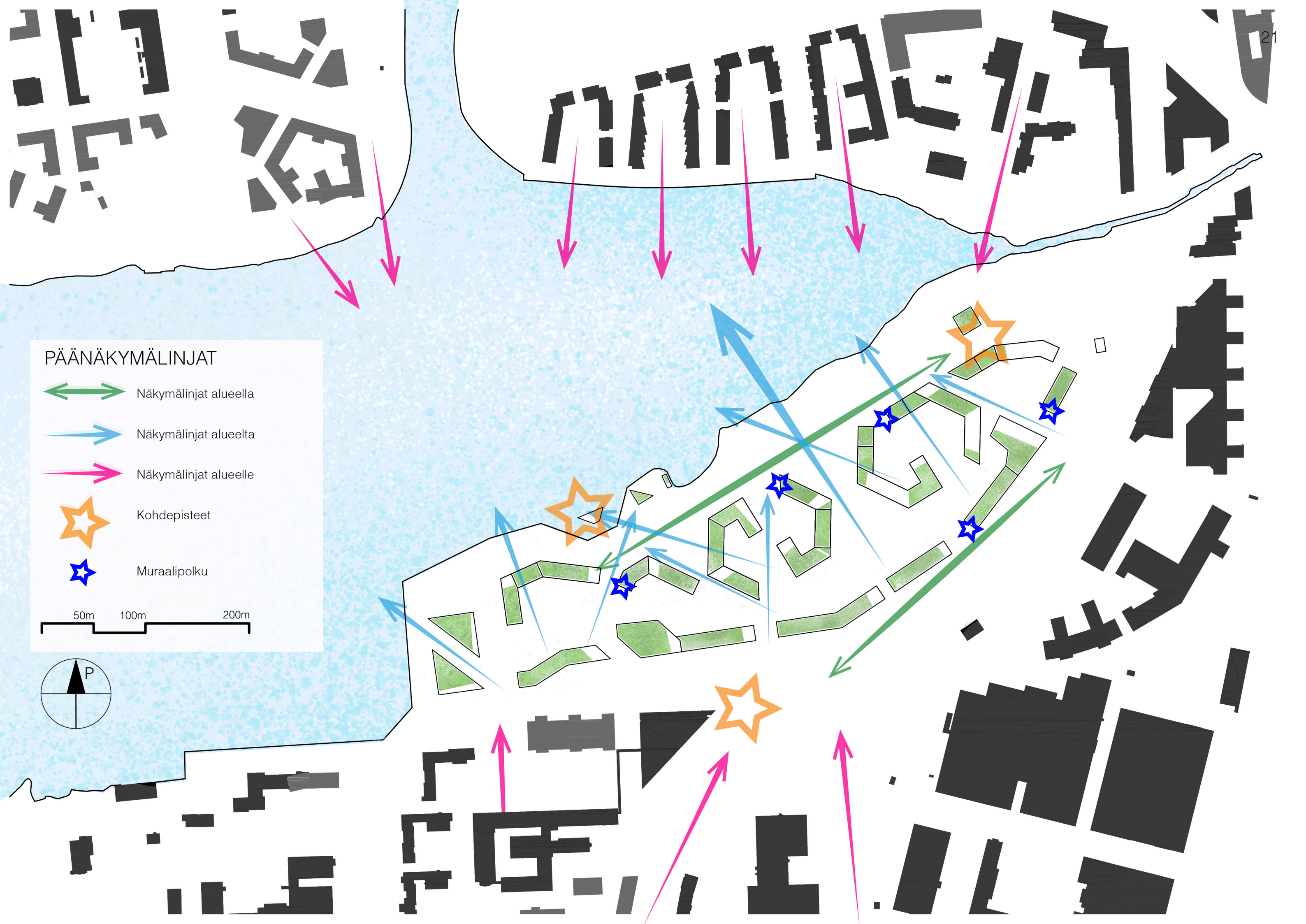
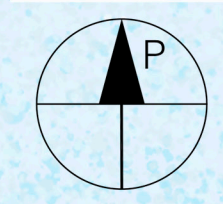
PÄÄNÄKYMÄLINJAT

- Näkymälinjat alueella
- Näkymälinjat alueelta
- Näkymälinjat alueelle
- Kohdepisteet
- Muraalipolku

50m

100m

200m

2.5 Vihervyöhykkeet

Työn yhtenä lähtökohtana on liittää alue lähialueen viheralueisiin. Viheralueiden läheisyys ja runsaus lisäävät alueen viihtyisyyttä ja parantavat asukkaiden hyvinvointia, sillä niiden on todettu vaikuttavan mielenterveyteen myönteisesti (Sipilä & Tyrväinen 2007). Viheralueet ja niiden kaikille avoimet toiminnot tekevät alueesta houkuttelevamman asuin- ja oleskeluympäristön.

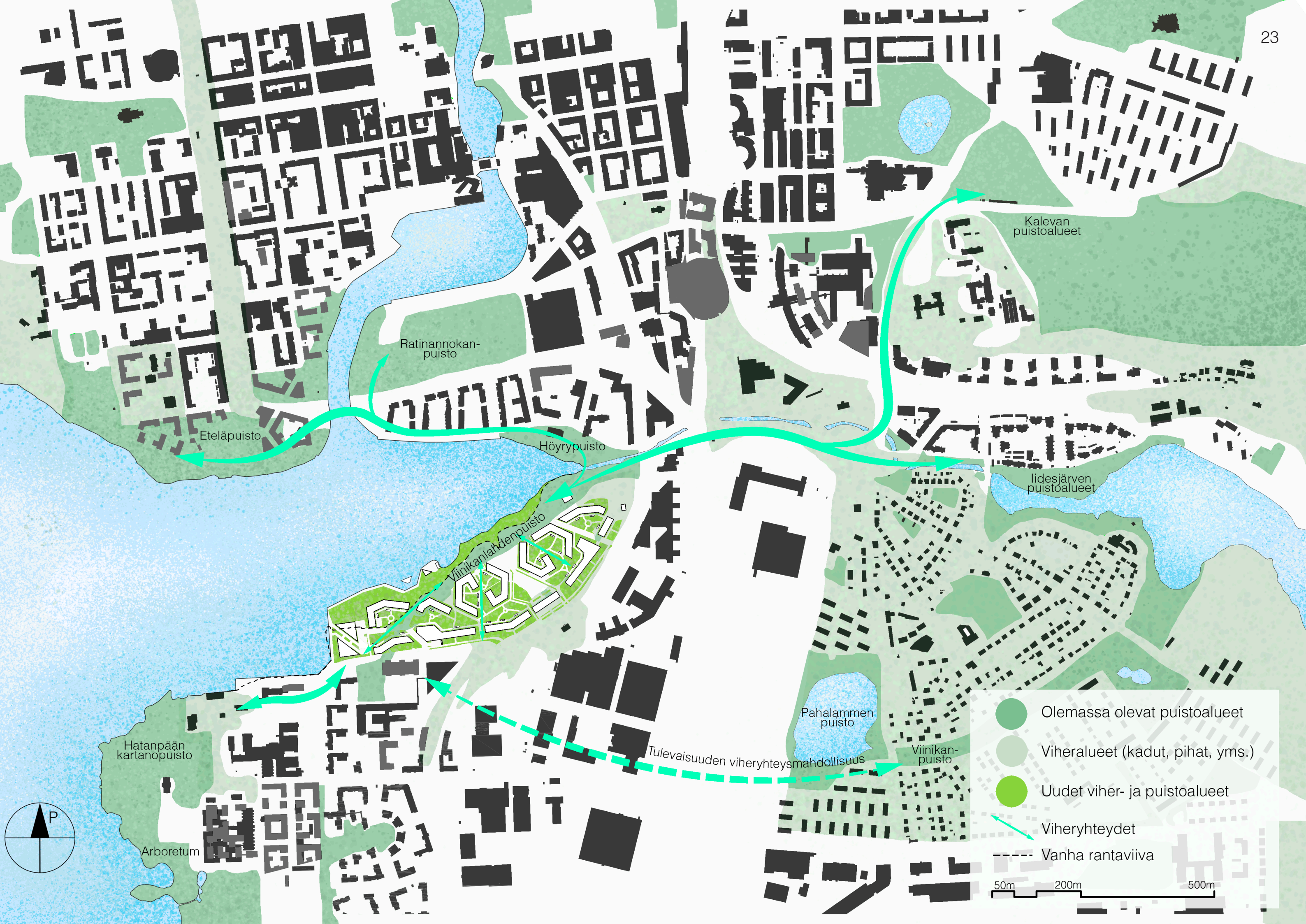
2.5.1 Viheryhteydet alueelta

Suunnittelualueen viheralueet ja -yhteydet on esitetty kuvassa 18. Olemassa olevat viheralueet esitetään kuvassa kantakaupungin vuoden 2018 ilmakuvaan mukaisina (Tampereen alueen kartta- ja paikkatietopalvelut), ja niitä täydentävät alueelle suunnitellut uudet viheralueet.

Alueen suurin viheralue, Viinikanlahdenpuisto, kulkee koko suunnittelualueen läpi, ja viheryhteys jatkuu alueelta eteläpuolen Höyrypuiston läpi kohti Eteläpuistoa luoteessa ja Ratinannokanpuistoa pohjoisessa sekä lidesjärven ja Kalevan puistoalueita koillisessa. Alueen eteläpuolella viheryhteys jatkuu Hatanpään kartanopuistoon ja Arboretumiin.

Ratapiha ja teollisuusalue katkaisevat viheryhteydenmahdollisuudet Pahalammen puiston ja Viinikanpuiston suuntaan. Jos teollisuus ja ratapiha siirtyvät tulevaisuudessa pois alueelta, voidaan viheryhteyttä jatkaa Viinikanlahden alueelta niiden suuntaan ja yhdistää alue myös olemassa oleviin idänpuoleisiin viheralueisiin. Viheryhteydet on esitetty kuvassa 18 vihreillä nuolilla.

2.5.2 Viheralueet ja yksityisyys

Alueella vihreyttä tuo yhtenäisen puistoalueen lisäksi rakennusmassojen sisäpihojen viheralueet sekä viherkatot ja kattoterassit. Kuvassa 19 on esitetty viheralueiden määrä suunnittelualueella ja niiden yksityisyyden aste.

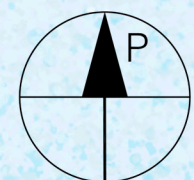
Julkisimpia oleskeluun tarkoitettuja viheralueita ovat Viinikanlahdenpuisto, joka kulkee koko alueen läpi, Satamapuisto lännessä sekä Höyrypuisto alueen eteläpäässä. Korttelipihat ovat niitä selkeästi yksityisempiä, sillä ne jäävät rakennusmassojen väliin suojausampiin kohtiin. Maastonkorotukset ja istutukset rajaavat niitä julkisemmista kävely- ja pyöräilyväylistä. Yksityisintä viheraluetta ovat talojen kattoterassit, jotka on rajattu yksinomaan talon asukkaiden, tai jopa vain yhden asunnon asukkaiden virkistyskäyttöön. Kattoterasseilla asukkailla on mahdollisuuksia vapaa-ajan oleskeluun tai pienimuotoiseen kaupunkiviljelyyn.

VIHERALUEIDEN YKSITYISYYS

- Yksityinen viheralue, kattoterassi
- Puoliyksityinen viheralue, piha-alueet
- Puolijulkinen viheralue, piha-alueet
- Julkinen viheralue, puisto
- Julkinen viheralue, muut viheralueet
- Viherkatto

50m 100m 200m

Satama

Satama-
puisto

Harraste-
satama

Uimaranta
(varaus)

Leikki-
puisto

Viinikanlahden-
puisto

Päiväkot

Koulu

Koira-
puisto

Skeitti-
puisto

Höyrypuisto

2.6 Rakeisuus ja vaiheistaminen

Alue rakentuu vaiheittain vuosien 2024–2035 välisenä aikana (Viinikanlahden kilpailuohjelma 2019, 11). Kuvan 20 kartta esittää alueen mahdollisen vaiheistamisen.

Ensimmäinen vaihe pitää sisällään maanrakennus- ja maan- täyttötöyt sekä maa- ja pohja-alueiden puhdistus- ja mas- sanvaihtotyöt. Maanrakennustöiden jälkeen 2. vaiheessa rakentuvat ensimmäiset asuinrakennukset, mukaan lukien omistus- ja opiskelijasuuntaloja, sekä päiväkotit ja kouluti- lat. Ensimmäinen pysäköintitalo ja sen yhteydessä sijait- seva päivittäistavarakauppa rakentuvat myös 2. vaiheessa palvelemaan alueelle ensimmäisenä muuttavia asukkaita ja työntekijöitä. 3. vaiheessa rakentuvat toinen pysäköin- titalo sekä alueen korkein rakennus, 16-kerroksinen tor- nitalo. Viimeisessä, eli 4. vaiheessa valmistuvat viimeiset asuinrakennukset, mukaan lukien alueen senioritalo, sekä satamatoimintojen rakennukset niin vapaa-ajansatamassa kuin harrastesatamassakin.

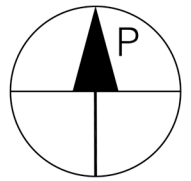
Tämän aikataulun mukaan alue valmistuisi jo vuonna 2032, joten alue valmistuu hieman nopeammassa aikataulussa, kuin mitä kilpailuohjelma (2019, 11) määrää. Aikataulu sallii näin ollen mahdolliset viivästykset suunnittelussa ja toteut- tamisessa.

Rakentamisen vaiheistus:

- 1. vaihe vuodet 2024-2025, maanrakennus
- 2. vaihe vuodet 2026 - 2027
- 3. vaihe vuodet 2028 - 2030
- 4. vaihe vuodet 2031 - 2032
- Muut Tampereen kehityshankkeet

50m 200m 500m

3. TARKASTELUALUE

Tarkemman tarkastelun alueeksi valikoitui korttelialue, jolle osuu erilaisia korttelityyppejä ja julkisia oleskelualueita. Alueen sijainti on merkattu kuvan 16 aluesuunnitelmaan punaisella pisteviivalla.

3.1 Korttelisuunnitelma 1:1000

Korttelisuunnitelma (kuva 21) esittelee tarkastelualueen kortteleiden pihojen toimintoja sekä julkisen puiston toimintoja. Kappaleet 3.4.1 ja 3.4.3 esittelevät korttelityyppejä ja niiden pihojen järjestäytymistä tarkemmin.

Alueen leikkipuisto on jaettu kolmeen eri vyöhykkeeseen. Musiikkivyöhykkeelle sijoitetaan ulkokäyttöön soveltuvia soittimia ja aktiivivyöhykkeelle interaktiivisia liikunta- ja leikkivälineitä tukemaan lasten ja perheiden aktiivista ulkoilua ja leikkiä. Vapaaseen leikkitilaan varataan alue perinteisemmille leikkivälineille sekä viheraluetta vapaaseen leikkiin ja liikkumiseen.

Alueen uuden pääliikenneväylän, Viinikanlahden bulevardin, varteen sijoitetaan liiketiloja, kuten korttelisuunnitelmassa näkyvä kioskki, asuinrakennusten alimpiin kerroksiin lisäämään katutilan julkisuuden tuntua myös alueen ulkopuolisille käyttäjille.

Vaikka pääosa alueen pysäköinnistä on osoitettu pysäköintitaloihin alueen liittymien läheisyydessä, on pysäköintitilaa varattu myös bulevardin varteen alueella vierailevien käyttöön. Asuintalojen pihoissa on myös varaus muutamalle esteettömälle asukaspysäköintipaikalle lukuun ottamatta opiskelijataloa.

Kuva 21: Korttelisuunnitelma 1:1000

Kuva 22: Visulaisointi. Rantabulevardi päivällä.

Kuva 23: Visulaisointi. Rantabulevardi hämärässä.

3.2 Julkisivut ja materiaalit

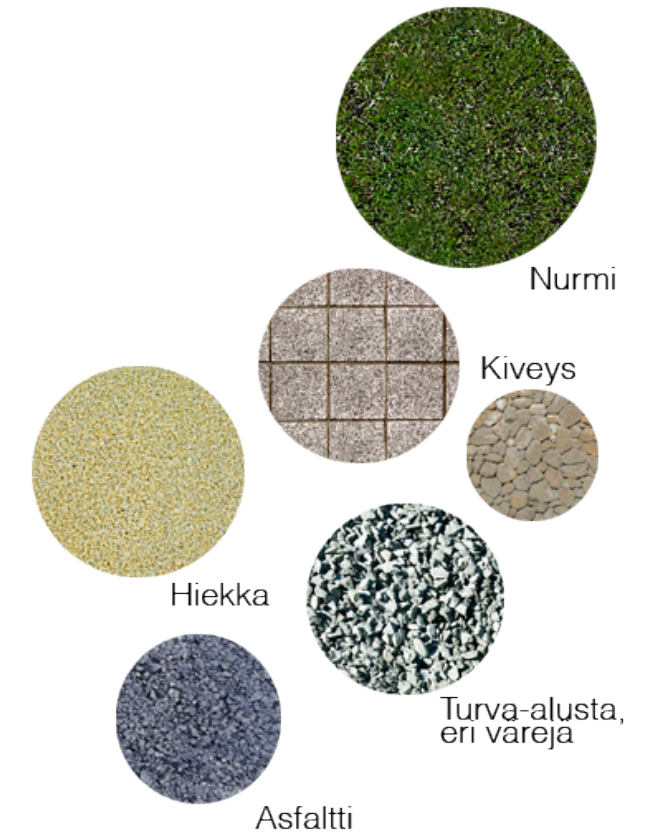
Kuvan 24 materiaalipaletti esittelee alueen yleisimmät julkisivumateriaalit, jotka ovat punainen ja tumma tiili, vaalea rappaus ja lasi, sekä yleisimmät maaston pintamateriaalit. Alueen rakennusten katot ovat pääsääntöisesti viherkattoja vähintään yhdeltä parhaaseen ilmansuuntaan olevalta lappeeltaan.

Julkisivujen esitystapa on kaaviomainen ja ne esittelevät alueen yleisilmettä konseptitasolla. Julkisivut on esitetty kuvissa 25–28, ja niiden sijainti alueella on merkitty korttelisuunnitelmaan kuvassa 21.

Julkisivumateriaalit

Pintamateriaalit

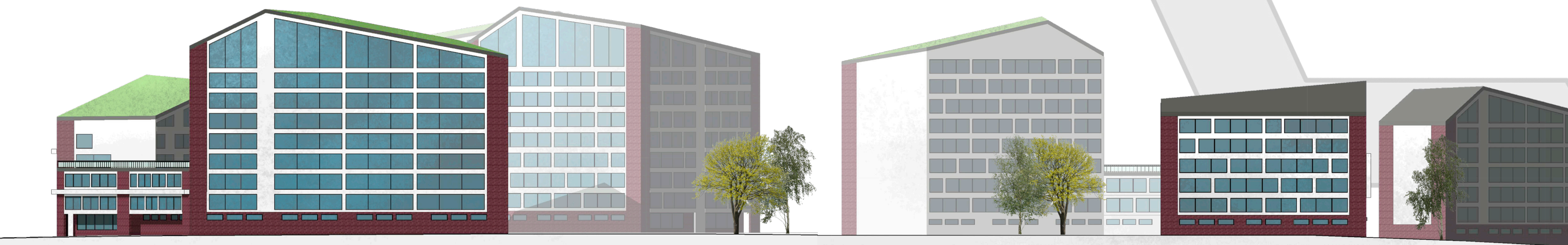
Kuva 24: Materiaalipaletti

Kuva 25: Julkisivu (JS1) luoteeseen 1:500

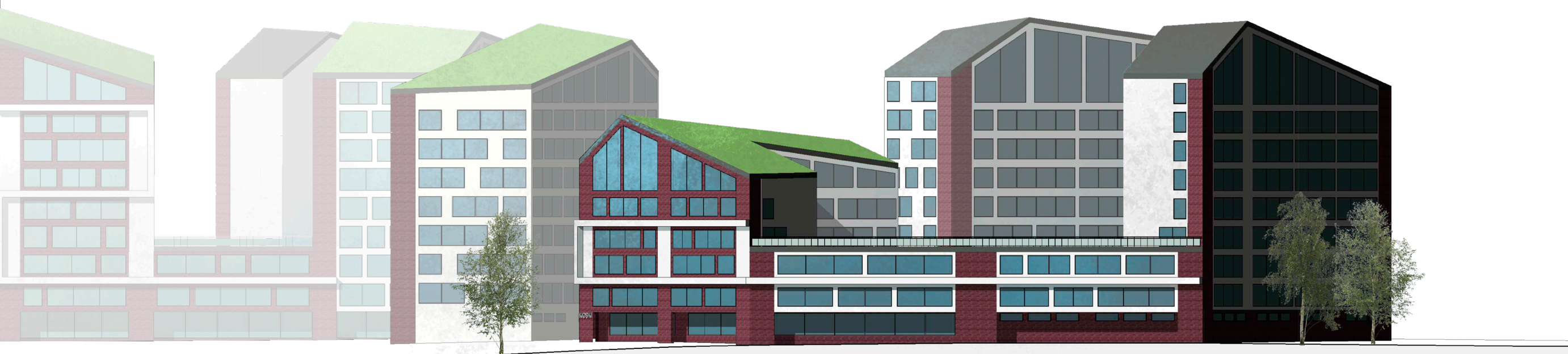

Kuva 26: Julkisivu (JS3) lounaaseen 1:500

Kuva 27: Julkisivu (JS4) koilliseen 1:500

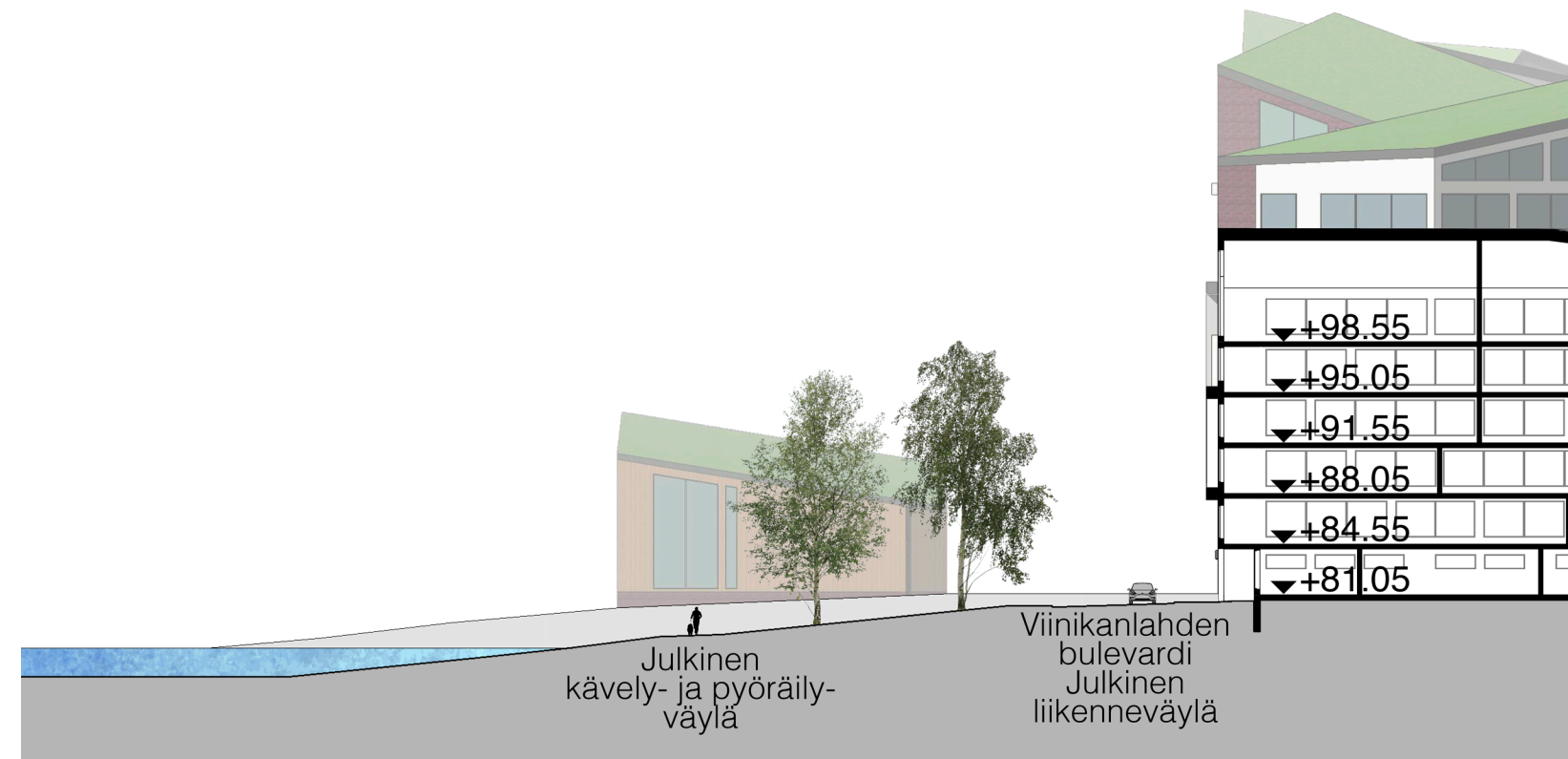
Kuva 28: Julkisivu (JS2) länteen 1:500

3.3 Alueleikkaus

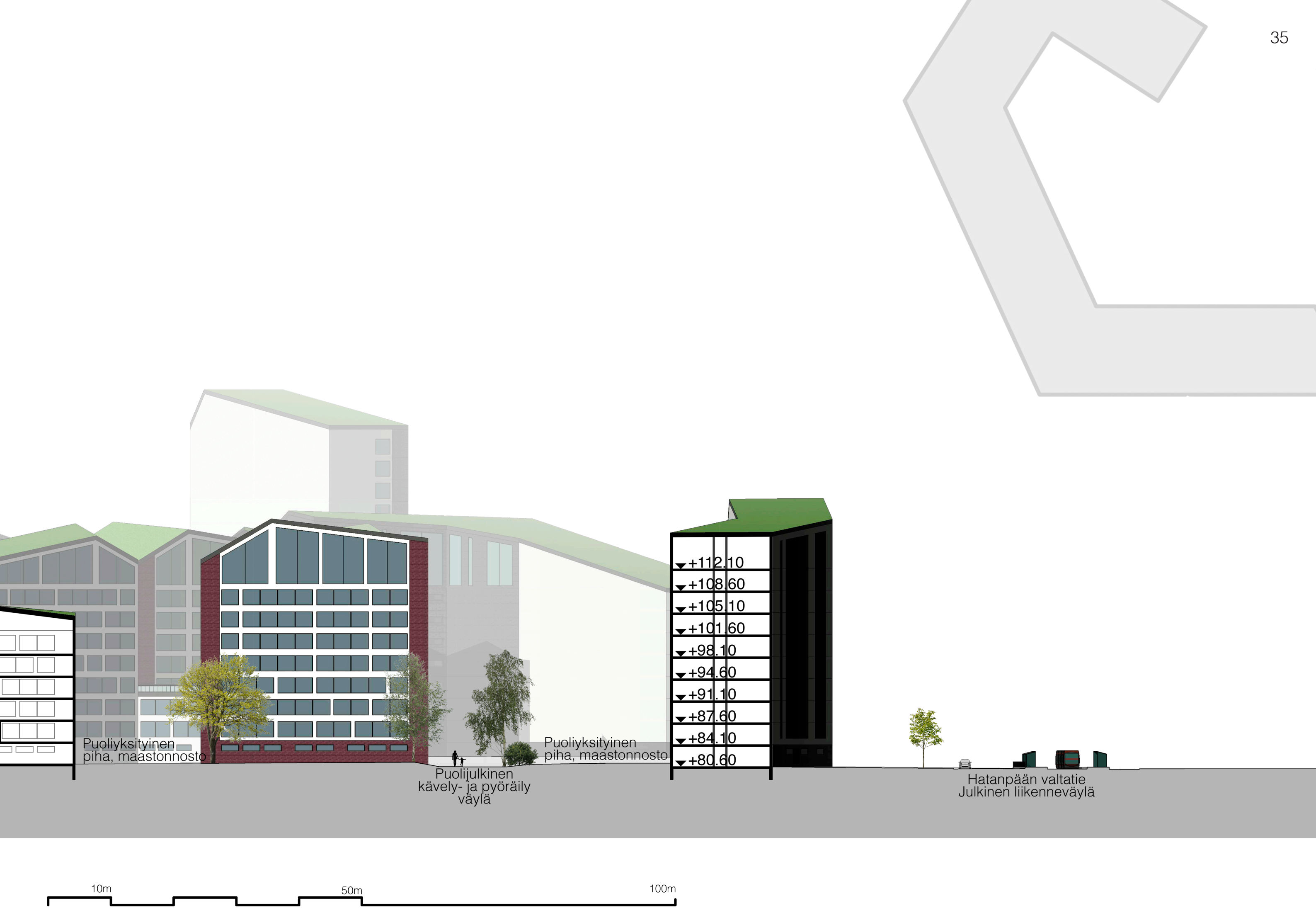
Kuvan 29 alueleikkaus esittelee alueen leikkausta korttelisuunnitelmaan kuvassa 21 merkityltä kohdalta. Alueen maaston korkoerot eivät ole suuria, mikä tekee alueesta helposti liikuttavaa ja koettavaa. Maaston tasaisuus yhdessä rakennusmassojen asettelun ja suorien kulkuväylien kanssa avaa myös maantasossa alueelle pitkiä näkymälinjoja Tampereen identiteettiseen järvimaisemaan.

Alueen talojen kerroskorkeus on 3500 mm, ja alueen rakennusten alin lattiakorko ei alita kilpailuohjelman (2019, 31) vaatetta, jonka mukaan alin sallittu lattiakorko on +79.27.

Kuva 29: Alueleikkaus 1:500

3.4 Korttelityypit

Alue muodostuu kahdesta eri korttelityypistä, joiden rakennusmassojen koko ja muoto vaihtelevat tontin koosta ja aluesijainnista riippuen. Korttelityypit ovat rantakortteli ja katukortteli. Rantakorttelit sijaitsevat nimensä mukaisesti Pyhäjärven rannan puoleisella sivulla suunnittelualueella ja katukorttelit Hatanpään puolella.

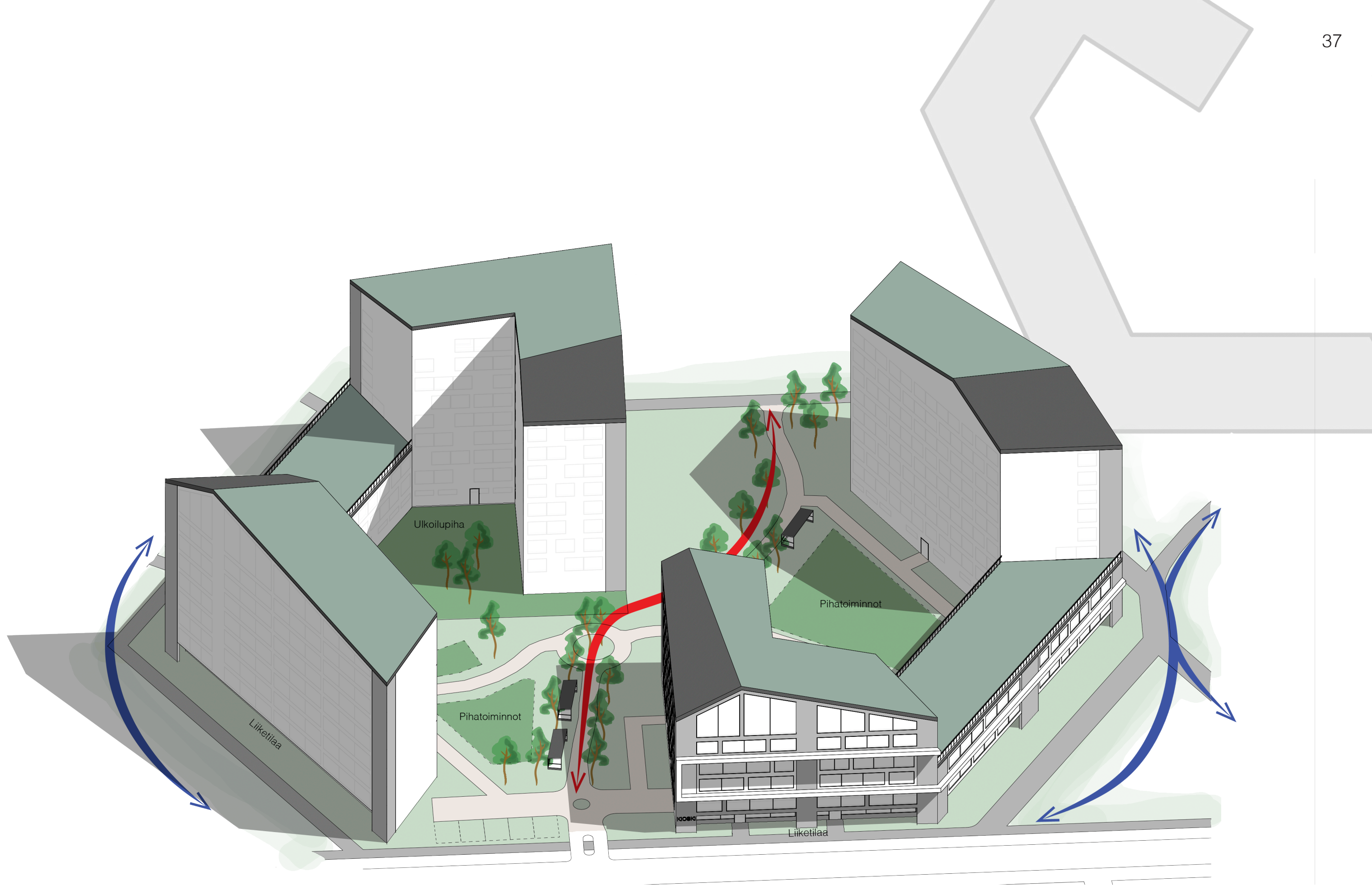
3.4.1 Rantakortteli

Rantakorttelin rakennusmassat on suunnattu siten, että mahdollisimman moneen asuntoon saadaan järvimaisemaa. Massojen keskiosassa on matalampi osa, joka avaa näköyhteyksiä Pyhäjärvelle myös taaemmasta massasta. Matalamman osan viherkatto toteutetaan liikennöitävänä tasona, joka mahdollistaa uniikkien kaupunkikotien suunnittelun: asuntojen, joilla on oma terassipiha. Osa kattoterassista jää kaikkien asukkaiden yhteiskäyttöön mm. oleskelu- ja pienviljelytilaksi. Polveilevat kattomuodot antavat myös mahdollisuuden suunnitella kaksikerroksisia loft-asuntoja ylimpiin kerroksiin. Korttelin maantasokerroksessa sijaitsee yhteisiä tiloja, kuten jätetila ja polkupyörävarastot sekä joidenkin talojen osalta liiketiloja.

Yhdessä korttelin rakennusmassat muodostavat sisäpihan, joka on puoliyksityistä tilaa. Rakennusmassojen välistä kulkee julkinen kävely- ja pyöräilyväylä, mutta massojen läheisimmät piha-alueet on rauhoitettu asukkaiden käyttöön erottamalla ne julkisemmasta väylästä maastonnostolla ja rajaamalla istutuksilla ja pyöräkatoksilla. Leveämmät, päällystetyt kävely- ja pyöräilyväylät kulkevat massojen sivuitse. Jalankulkijalla ja pyöräilijällä on kuitenkin vaihtoehto kulkea myös sisäpihojen läpi. Tämä elävöittää aluetta ja parantaa alueen koettavuutta, sillä reittivaihtoehtoja on useampia.

Korttelin massat, kulkuyhteydet ja pihatoiminnot on esitetty kuvassa 30. Julkisemmat kulkureitit on esitetty sinisillä ja puolijulkinen reitti punaisella nuolella. Korttelin pihatoimintojen yksityisempää aluetta rajaavat katokset ja istutukset.

Kuva 30: Rantakorttelin aksonometria.

3.4.2 Rantakorttelin tyypikerros

Tyypikerroskaavio (kuva 31) esittelee tyypillisen kerroksen asuntojakaumaa ja toimintoja rantakorttelissa. Asuntojakauma on monipuolinen, joka mahdollistaa saman talon sisällä suuremman sosioekonomisen jakauman kuin jos kaikki asunnot olisivat samantyyppisiä. Talojen yhteistilat, kuten jätehuone ja varastot, sijaitsevat pohjakerroksessa.

Kuva 31: Rantakorttelin tyyppikerroskaavio 1:300

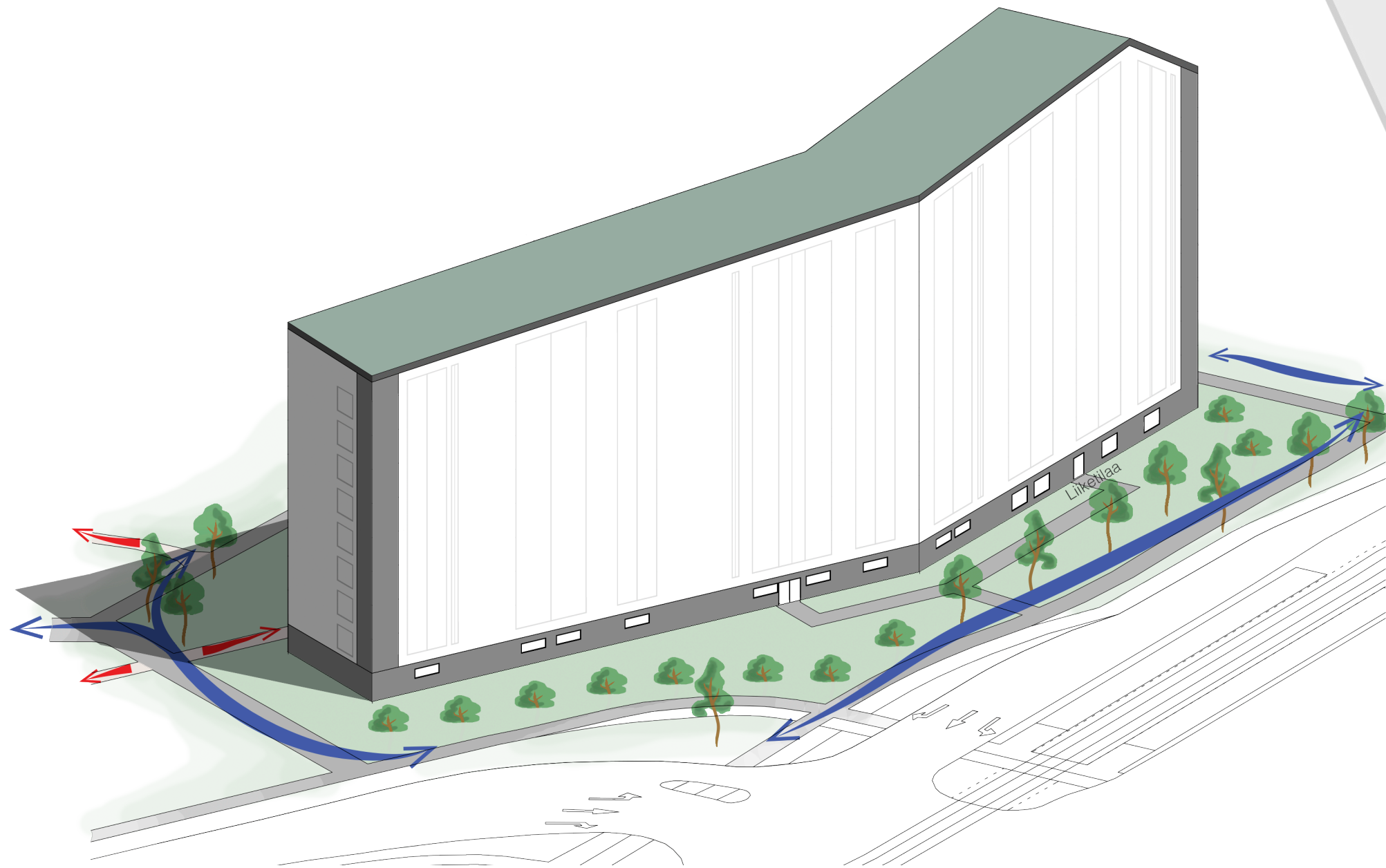
3.4.3 Katukortteli

Katukorttelien rakennusmassat ovat muodoltaan vähemmän taitteisia kuin rantakorttelien rakennusmassat. Yhdessä ne muodostavat muurimaisen melusuojan suunnittelualueen ja vilkkaammin liikennöityjen Hatanpään valtatie sekä Hatanpääkadun välille. Alueen pysäköintitalot sijaitsevat myös katukortteleissa, mahdollisimman lähellä alueen liikenneliittymiä. Pysäköinnin keskittämällä parkkitaloihin ja niiden sijoittamisella lähelle alueen liittymiä halutaan vähentää autojen määrää alueella. Pysäköinnin vieminen pois talojen piha-alueilta suurentaa käytössä olevia oleskelualueita ja yhdistää pihat paremmin alueen viheryhteyksiin. Liikuntarajoitteisille on kuitenkin varattu mahdollisuus pysäköintiin aivan talojen tuntumassa.

Katukorttelien yksityisemmät oleskelualueet sijaitsevat massojen rauhallisemmalla puolella ja ne on erotettu julkisista kävely- ja pyöräilyväylistä maastonnostoilla ja rajattu istutuksin ja katoksin. Kuten rantakortteleissakin, katukorttelin maantasokerroksessa sijaitsee yhteisiä tiloja sekä liiketiloja.

Korttelin massa, kulkuyhteydet ja pihatoiminnot on esitetty kuvassa 32. Julkiset kulkureitit on esitetty sinisillä ja puolijulkiset reitit punaisilla nuolilla.

Kuva 32: Katukorttelin aksometria.

3.4.4 Katukorttelin tyypikerrokset

Katukorttelit poikeavat asunt jakaumaltaan toisistaan enemmän kuin rantakorttelit poikkeavat keskenään, sillä niihin on sijoitettu erilaisia asumisen muotoja. Mm. seniori- ja opiskelijatalot sijaitsevat katukortteleissa, ja niiden vaatimukset asuntojen koon ja jakauman osalta eroavat perinteisemmistä asuintaloista.

Opiskelijatalossa asuntokanta on pääosin pienempää ja yksiöiden määrä on korostunut. Esimerkiksi TOAS:n suosituin asuntotyyppi on ”pieni tai keskikokoinen yksiö keskustassa”, ja jonot yksiöihin voivat olla pitkiä (TOAS). Mukana on myös isompia solu- ja perheasuntoja palvelemaan nykypäivän eri elämäntilanteissa olevia opiskelijoita. Tyypikerroskaavio (kuva 33) esittelee opiskelijatalon tyypillisen kerroksen. Talon yhteistilat, kuten kerhuhuone ja saunatilat, sijaitsevat ylimmässä kerroksessa ja pohjakerrokseen on sijoitettu varasto- ja liiketiloja.

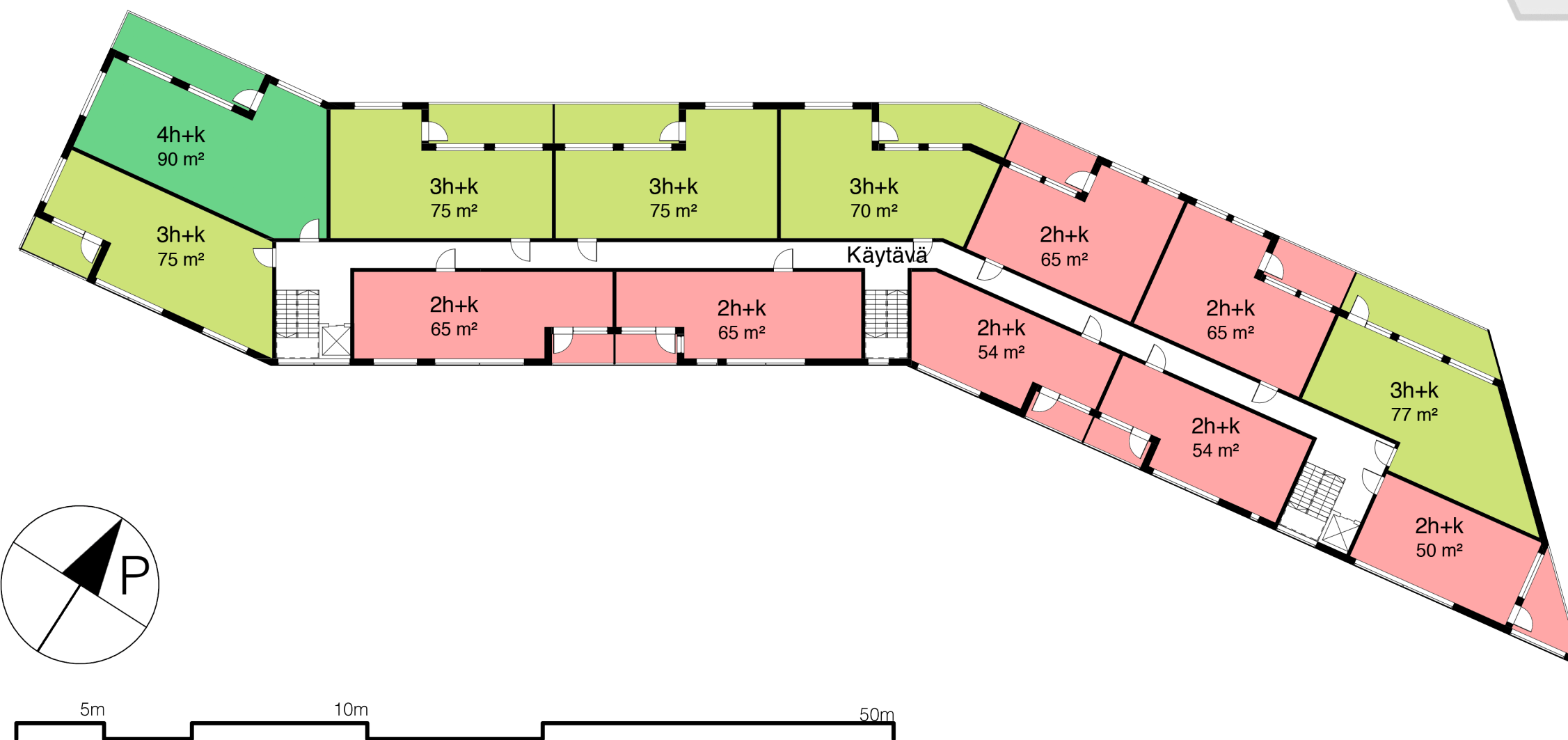

Kuva 33: Opiskelijatalon tyyppikerroskaavio 1:300

Senioritalon sijainti ja sen asunnot on suunniteltu niin, että ne tukevat asukkaan selviytymistä ikääntymisen tuomista haasteista. Kynnykset ovat matalia ja asunnot muutenkin esteettömiä. Taloon on mahdollista järjestää tiloja palveluille, mutta pääasiassa se tukeutuu ympäristön tarjoamiin palveluihin. Yhteistiloja sijoitetaan talon katukerrokseen. Senioritalon tyypikerroskaavio on esitelty kuvassa 34.

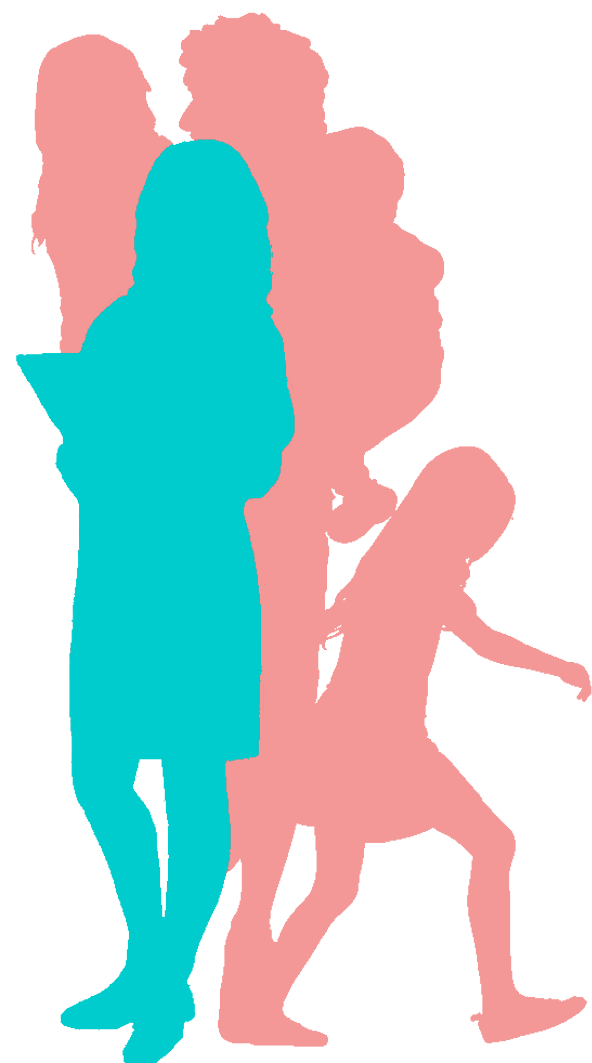
Kuva 34: Senioritalon tyypikerroskaavio 1:300

3.4.5 Asuntojen tyypipohjat 1:100

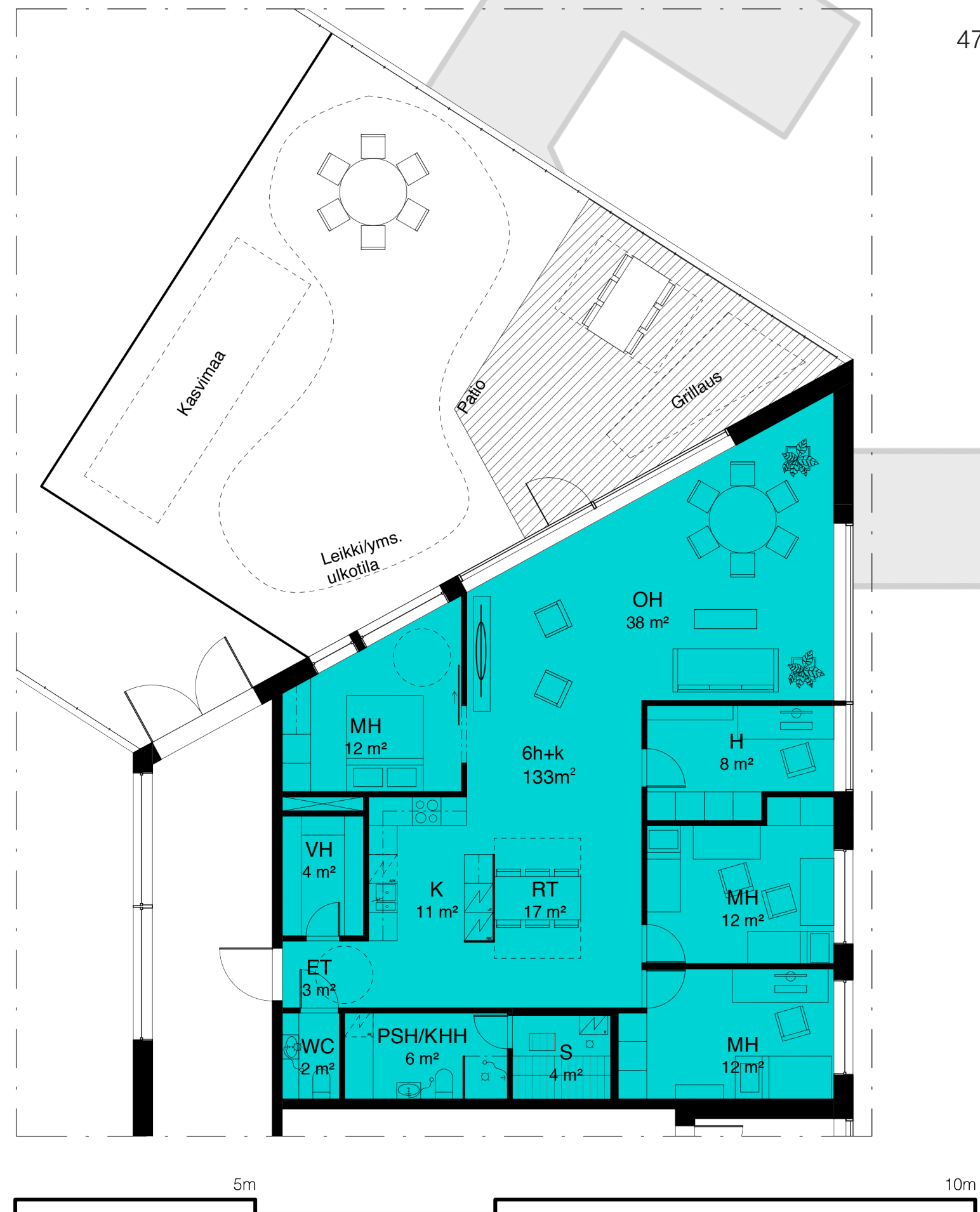
Asuntojen tyypipohjissa (kuvat 35–39) tarkastellaan tilakohtaisia ratkaisuja käyttäjäprofiilien näkökulmista.

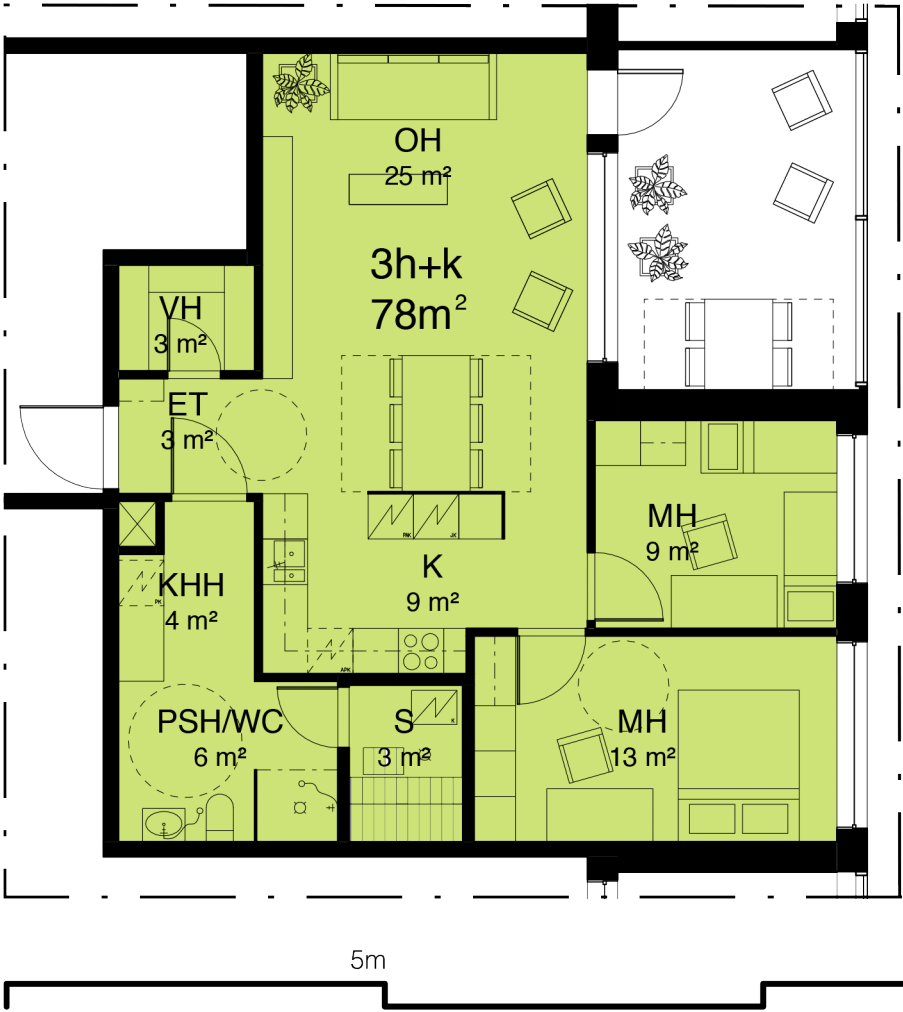
"Kiva, kun on vähän
enemmän säilytystilaa.
Kolmen lapsen
harrastusvälineet vievät
tilaa."

Kuva 35: 6h+k tyypipohja 1:100

”Joudun jakamaan
huoneen veljeni kanssa,
mutta onneksi meillä
kuitenkin mahtuu
leikkimään.”

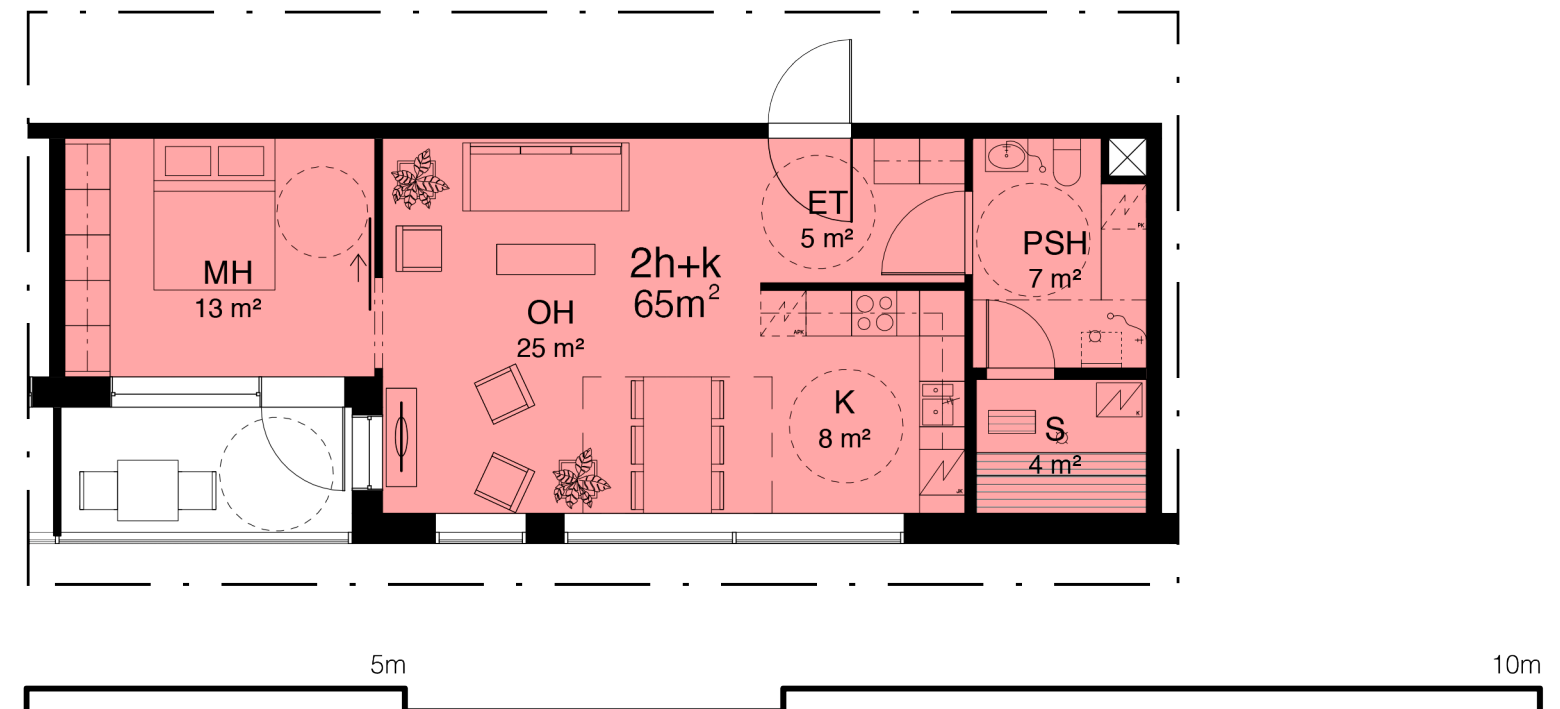

Kuva 36: 3h+k tyyppipohja 1:100

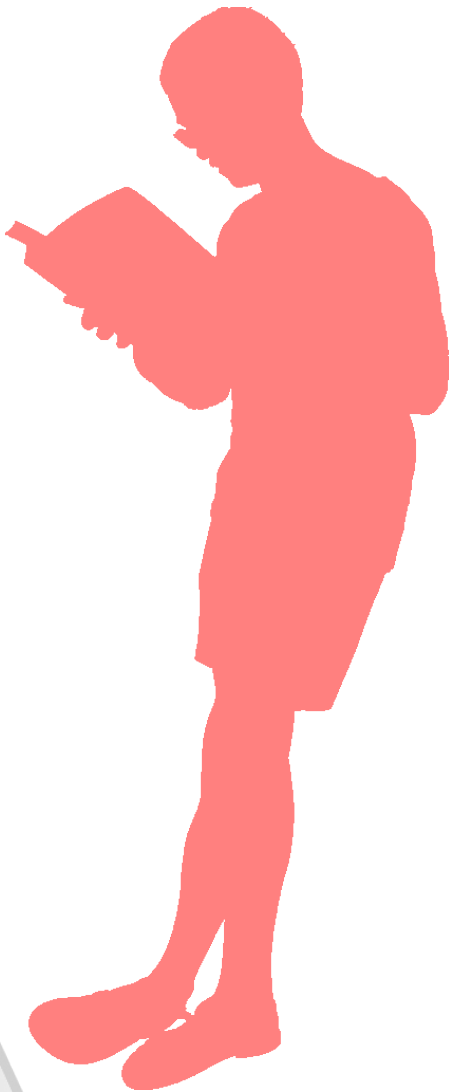

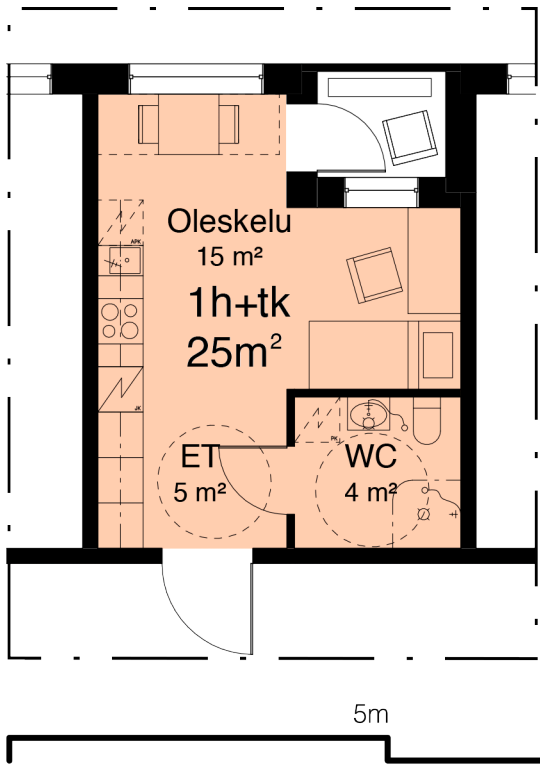
"Tilaa emme enää tarvitse paljon, mutta asunnossa on päästävä kulkemaan esteettömästi."

Kuva 37: 2h+k tyyppipohja, senioriasunto 1:100

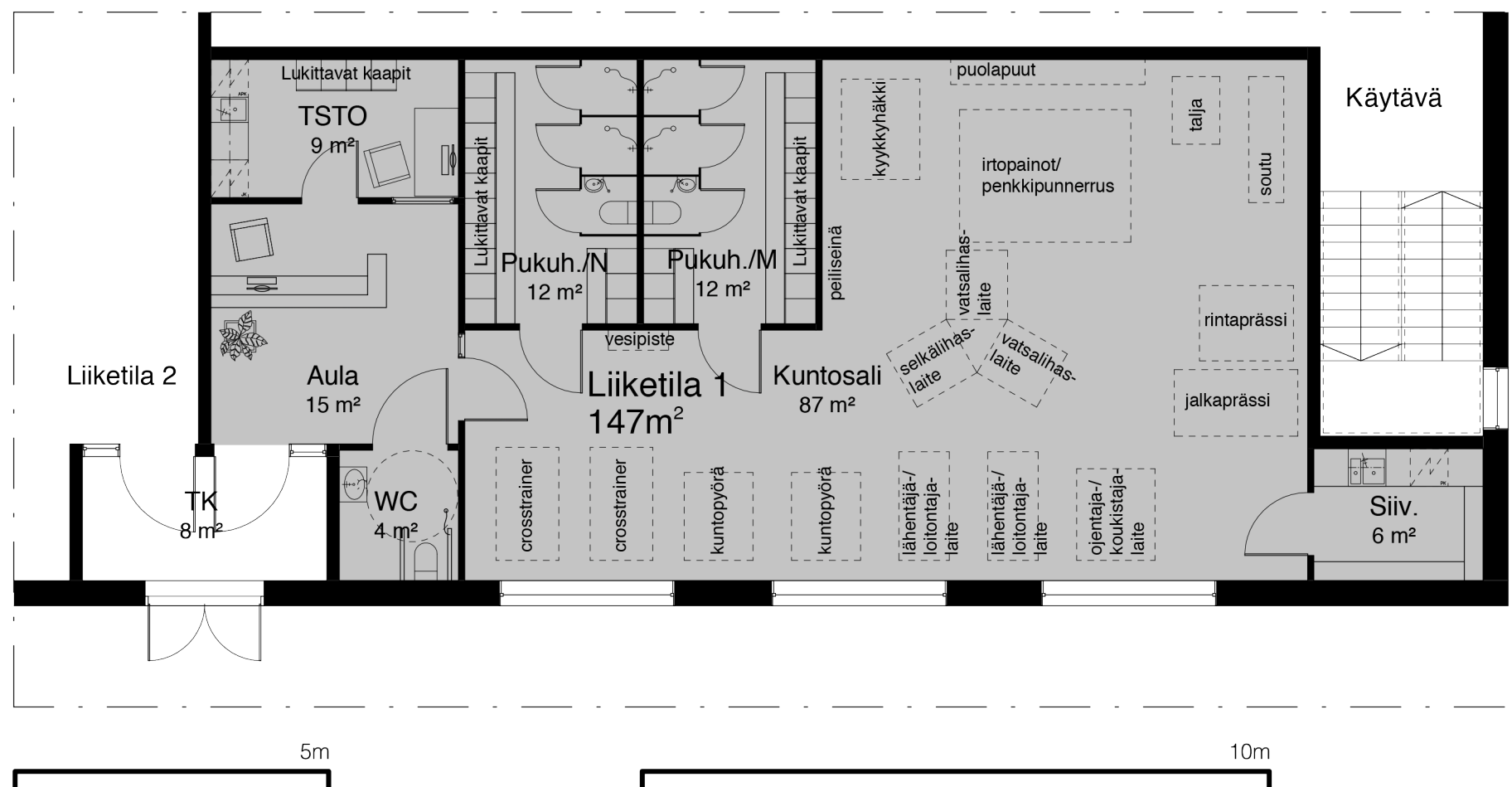

”Näin opiskelijana arvostan omaa rauhaa, siksi yksiö oli minulle sopiva vaihtoehto. Talossa on kuitenkin yhteisiä sauna- ja kerhotiloja, joissa asukastoimikunta järjestää tapahtumia, joten koko ajan ei tarvitse olla yksinkään.”

Kuva 38: 1h+tk tyyppipohja, opiskelija-asunto 1:100

Kuva 39: Liiketilän tyyppipohja, kuntosali 1:100

4. TILASTOT

4.1 Suunnittelualueen koko

Suunnittelualue	387 946	m ²
josta vesialuetta	195 291	m ²
maa-alue	192 655	m ²

Maa-alueesta 26 789 m² toteutetaan täyttömaalle.

4.2 Bruttoalat

Asuinrakennukset	145 430	m ²
Pysäköintihallit	22 780	m ²
Koulu	3 430	m ²
Koulun piha	5 500	m ²
Päiväkot	1 650	m ²
Päiväkodin piha	690	m ²
Leikkipuisto	3 050	m ²
Pelikenttä	600	m ²
Ruokakauppa	400	m ²
Kiosk	100	m ²
Muut liiketilat	2 000	m ²
Takon Soutajat ja satamarakennus	2 900	m ²
Harrastesatama	600	m ²
Jäteveden pumppaamo	800	m ²
Ratitien jakoasema	120	m ²

Kuva 40: Visualisointi. Näkymä kattoterassilta Pyhäjärvelle.

4.3 Asukkaat

Asukasmitoitus (45brm²/asukas)   3232 asukasta

4.4 Tiheys

Bruttoala/Maa-alue   0,75
Bruttoala/Suunnittelualue   0,37

4.5 Pysäköinti

Autopaikkatarve (1ap/180brm)	808	ap	
suunnitelmassa	825	ap	pysäköintitaloihin
	65	ap	kadunvarrella
	46	ap	vapaa-ajansatamassa
	6	ap	kaupan pihassa
	23	ap	esteetöntä pysäköinti- paikkaa talojen pihossa

**yhteensä   983   ap   21,7% enemmän kuin
vaadittu määrä**

lisäksi   18   ap   koululle

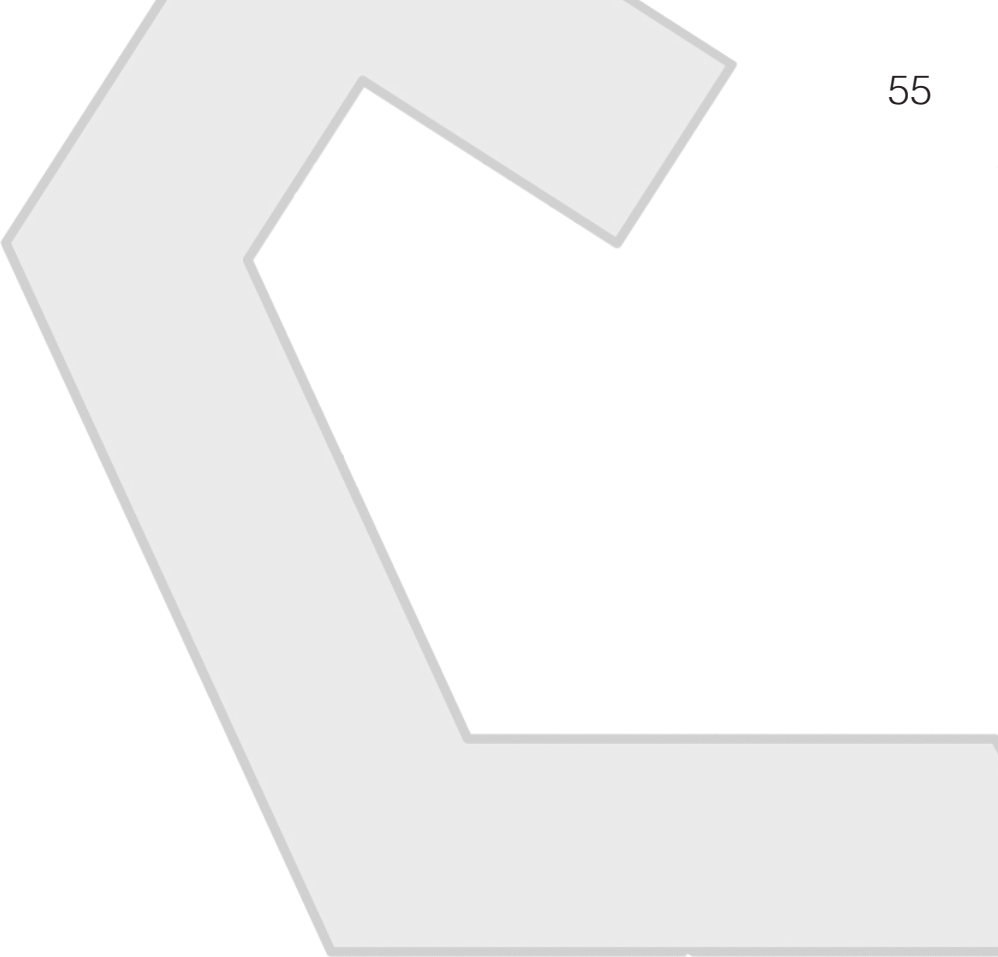
Pyöräpaikkatarve (1pp/40brm)	3636	pp	
suunnitelmassa	3660	pp	asuintalojen maantaso- kerroksissa
	330	pp	katoksissa talojen pihossa
	80	pp	koulun pihassa
	30	pp	harrastesatamassa
	30	pp	vapaa-ajansatamassa

**yhteensä   4130   pp   13,6% enemmän kuin
vaadittu määrä**

4.6 Satama

Pohjoissatamassa	156	venepaikkaa
Eteläsatamassa joista	252	venepaikkaa
	2	paikka risteilijöille
	20	paikkan vierassatama
	10	viranomaispaikkaa
	376	vuokravenepaikkaa

5. KILPAILUTYÖT

Kilpailuun saapui yhteensä 57 palautettua työtä, joista kaksi työtä oli palautettu kahdesti. Kilpailuun osallistui siis kaikkiaan 55 eri työtä. Työt on tässä diplomityössä jaettu kuuteen eri kategoriaan niiden analysoimiseksi. Jotta tämä diplomityö ei olisi ottanut liikaa vaikutteita kilpailuun palautetuista töistä, tehtiin töiden vertailu ja analysointi vasta varsinaisen suunnitteluosuuden valmistuttua.

Monet työt poikkesivat kilpailuohjelmasta jollain tavalla. Suurin poikkeama oli alueen katuyhteyksissä, joita kilpailuohjelma (2019, 19 ja 57) sallii kaksi kappaletta ennalta määrättyissä sijainneissa. Töistä 45% rikkoi tältä osin kilpailuohjelmaa ehdottamalla alueelle joko liian monta yhteyttä tai sijoittamalla yhteydet väärin kohtiin. Töistä monet (21%) rikkovat myös kilpailun asettamaa rajoitusta korkeasta rakentamisesta esittämällä yli 12-kerroksisia taloja korkean rakentamisen alueen ulkopuolelle.

Monissa tapauksissa poikkeamat kilpailuohjelmasta eivät tuoneet kilpailutyölle mitään tuoretta näkökulmaa tai suunnitteluajatusta, joka olisi tukenut päätöstä poiketa ohjelmasta. Tämä diplomityö on pyrkinyt täyttämään kaikki kilpailun vaatimukset. Kilpailuohjelma on laaja, ja tämän työn tekemiseen on käytetty pidempi aika, kuin mitä kilpailuun osallistujilla oli käytössään. Tämä mahdollisti tutustumisen kisaohjelmaan hyvinkin tarkasti.

5.1 Kategoriat ja valitut työt

1. Suikaleet: arkkitehtuuri nojautuu suoraviivaisiin massoitteihin. Massojen jalanjälki on pääasiassa säännöllinen, vaikka massan korkeudessa olisikin vaihtelua ja muodossa aukotuksia.

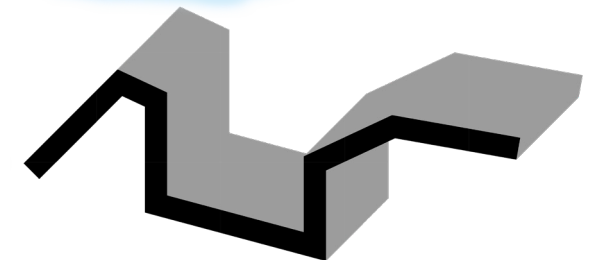
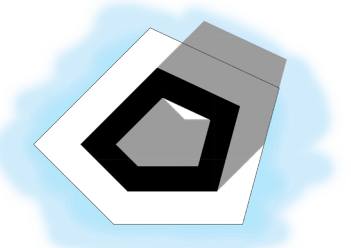
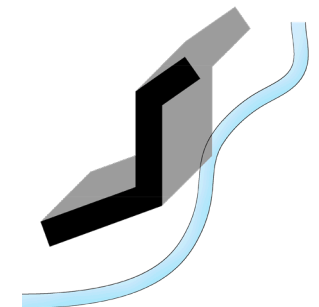
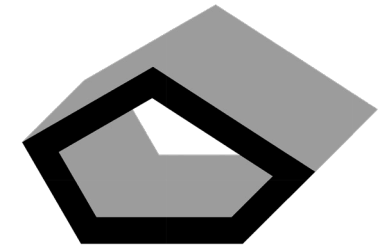
2. Kehät: rakennusten massat luovat joko täysin umpinaisia tai jonkin verran avattuja sisäpihoja kortteleiden keskelle.

3. Tornit: töillä on melko säännöllinen jalanjälki, kuten Suikaleet-ryhmässäkin, mutta talomassat ovat Suikaleet-ryhmän massoja selkeästi pienempiä ja tornimaisempia.

4. Kanavat: aluesuunnittelussa johtavana tai muuten näkyvänä teemana on käytetty kanavia yms. vesielementtejä alueen sisäpuolella.

5. Saaret: alueelle muodostuu Kanavat-ryhmän töitä voimakkaammin vesi-alueita, jotka rajaavat tekosaaria Pyhäjärven puolelle.

6. Massiiviset: työt, joissa rakennuksia on vähän ja/tai niillä on vahva identiteetti, joka määrittää koko suunnitelmaa.

5.2 Vertailu

Moni työ sopisi useampaankin kategoriaan, mutta jokaiselle työlle on annettu tässä vertailussa yksi kategoria vertailun yksinkertaistamiseksi. Suurimmaksi kategoriaksi nousi Kehät neljällätoista työllä, joista kolme on valittu kilpailun toiseen vaiheeseen. Töiden jakautuminen eri kategorioihin on esitelty taulukossa 1.

Jatkoon päässeet työt olivat kategorioista Suikaleet (työ numero 5), Kehät (työt numeroilla 7, 37 ja 48), Kanavat (työ numero 23) sekä Saaret (työ numero 44).

Tämä diplomityö sijoittuisi kategoriaan Suikaleet sen massojen selkeän, pitkulaisten jalanjäljen vuoksi, vaikka kortteista löytyy piirteitä myös Kehät-ryhmästä.

Suikaleet	Kehät	Tornit	Kanavat	Saaret	Massiiviset
1	2	14	3	12	6
5	4	18	11	27	8
9	7	21	17	30	22
13	10	24	23	36	32
19	15	45 ja 47	28	38	34
31	16	53 ja 56	29	42	
35	20		33	43	
46	25		40	44	
51	26		41	49	
57	37			54	
	39			55	
	48				
	50				
	52				

Taulukko 1: Kilpailutöiden jakautuminen kategorioihin.

Koska työn yksi tärkeimmistä lähtökohdista oli viheralueiden runsaus, tässä suunnitelmassa julkiset viheralueet ovat moneen muuhun työhön verrattuna laajat. Kaikissa kilpailun toiseen vaiheeseen valituissa töissä viheralue ranta-alueella on myös laaja.

Toiseen vaiheeseen valittujen töiden massat muodostavat suojaisempia sisäpihoja siten, että niiden väliin jää luonteeltaan yksityisempää tilaa, samaan tapaan kuin tämän suunnitelman rantakortteleissa. Valituissa töissä massoitelu on kuitenkin pääsääntöisesti sirompaa, kuin tässä työssä. Työt, jotka muistuttivat massojensa koolta tätä työtä, eivät tulleet valituksi toiseen vaiheeseen.

Toiseen vaiheeseen valittujen töiden materiaalipaletti muistuttaa tämän työn julkisivumateriaaleja. Niissä lähes kaikissa on käytetty puuta, tiiltä, lasia ja vaaleita pintoja.

Moni kilpailuun osallistuneista töistä käyttää pysäköinnin osalta samaan tapaan pysäköintitaloihin tukeutuvaan ratkaisua kuin tämäkin työ. Viidessä kuudesta toiseen vaiheeseen valitusta työstä pysäköinti on järjestetty keskitetysti lähes identtisiin kohtiin alueen liittymien läheisyyteen kuin tässäkin työssä.

6. SUUNNITELUTAVOITTEIDEN SAAVUTTAMINEN

Kuva 41 esittelee suunnittelun lähtökohtana käytetyn vyöhykekartan, johon on lisätty myös suunnittelussa toteutuneet ratkaisut. Pääsääntöisesti rakennusmassat ja niiden toiminnot ovat pysyneet niille varatuilla vyöhykkeillä. Suurimpana poikkeuksena ovat harrastesatama, koirapuisto ja skeittipuisto, jotka ovat valuneet ulos vapaa-ajanvyöhykkeeltä ja löytäneet sijaintinsa muiden vyöhykkeiden alueilta.

Osa asuinrakennuksista ylittää varsinaisen asuinvyöhykkeen rajat, mutta pysyvät kuitenkin sommittelullisesti loogisessa sijainnissa vyöhykkeen läheisyydessä. Rakentamista rajoittavat alueet, eli huoltokanava ja lepakoiden suojelualue ovat jääneet vapaaksi kaikelta rakentamiselta, ja alueen korkein rakennus sijaitsee korkealle rakentamiselle varatulla alueella.

Kokonaisuudessaan työ on yltänyt sille suunnittelun alkuvaiheessa asetettuihin tavoitteisiin viheralueiden, suunnitteluvyöhykkeiden ja alueen tulevaisuuden käyttäjien tarpeiden arvioinnin osalta.

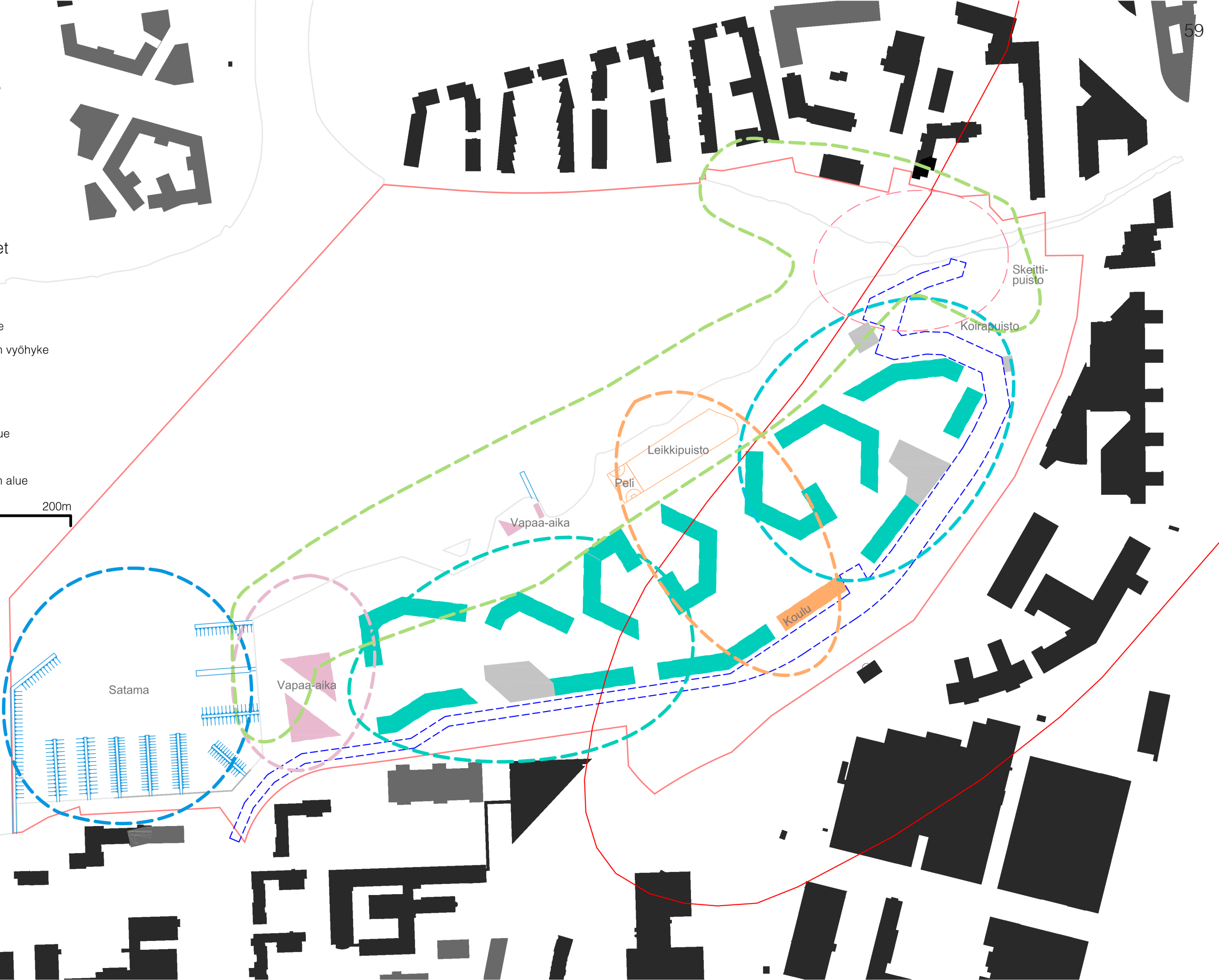

Suunnitteluvyöhykkeet

- Vihervyöhyke
- Asuinvyöhyke
- Koulu- ja leikkivyöhyke
- Vapaa-ajantoimintojen vyöhyke
- Satamavyöhyke

Alueen rajoitukset

- Lepakoiden suojelualue
- Rakennuskieltoalue
- Korkean rakentamisen alue

7. LOPUKSI

Viinikanlahden alueen suunnittelu oli mielenkiintoinen ja antoisa työ diplomityöksi. Tampereen kaupungin järjestämän kilpailun ensimmäiseen vaiheeseen osallistui yhteensä 55 eri työtä, jotka käsittelivät aluetta hyvinkin erilaisin keinoin.

Vaikka en tällä työllä kilpailuun osallistunutkaan, kilpailuohjelman seuraaminen ja sen pohjalta työskentely opettivat monia taitoja, joita tulen varmasti tarvitsemaan arkkitehdinurallani, sillä kilpailut ovat tärkeä osa toimistojen jokapäiväistä työskentelyä.

Työtä tehdessäni, ja sitä reflektoidessani palautettuihin kilpailutöihin, olen aidosti oppinut lisää kaupunkisuunnittelun keskeisistä teemoista ja niiden tuomista haasteista. Vaikka työ on lopulta rajattava jotenkin, olisi aiheeseen voinut syventyä monilta osin vieläkin enemmän.

Kuva 42: Visualisointi. Näkymä raitiotiepysäkiltä.

LÄHTEET

RT 103083 (2019). Päiväkotien suunnittelu, Rakennustietosäätiö, Helsinki

RT 103084 (2019). Päiväkodin ja perusopetuksen tilat: Ulkotilojen suunnittelu, Rakennustietosäätiö, Helsinki

Tampereen alueen kartta- ja paikkatietopalvelut. Kantakaupunki, ilmakeku vuodelta 2018.
Saatavilla: <https://kartat.tampere.fi/oskari/> (viitattu 2.9.2019)

Tampereen kaupunki (2019). Viinikanlahti International Urban Ideas Competition -kilpailuohjelma.
Saatavilla: https://www.tampere.fi/tiedostot/c/31kyj8jz1/Viinikanlahti_Competition_programme_2019.pdf

Tampereen muistolaatat ja muut muistomerkit (2006). Lokomon höyryvasara 1985.
Saatavilla: <https://www.tampere.fi/ekstrat/taidemuseo/muistomerkit/hoyry.html> (viitattu 30.12.2019)

Tampereen Seudun Keskuspuhdistamo Oy.
Saatavilla: <https://www.keskuspuhdistamo.fi/> (viitattu 28.12.2019)

TOAS. Asunnon jonottaminen.
Saatavilla: <https://toas.fi/hakeminen/asunnon-jonottaminen/> (viitattu 30.12.2019)

Tyrväinen, S. & Sipilä, M. (2007). Luontokokemukset ja ekologia kaupunkisuunnittelun voimavaroina, Tieto&trendit 14 (4-5/2007)
Saatavilla: http://www.stat.fi/artikkelit/2007/art_2007-07-12_004.html?s=1 (viitattu 30.12.2019)

KUVALÄHTEET

Kuvat ovat tekijän, jollei toisin mainita.
Havainnekuvien objektit: Enscape™
Käyttäjäprofiilien kuvat: <https://skalgubbar.se/>

Kuva 1: Suunnittelualan ilmakuva, Presentation Board 3 (2019). Viinikanlahti International Urban Ideas Competition -verkkosivu. Upotus suunnittelualueesta tekijän.
Saatavilla: <https://tampere.weup.city/viinikanlahti-competition> (viitattu 11.11.2019)

Kuva 3: Ote Tampereen kantakartasta ja kilpailualueen rajaus (2019). Viinikanlahti International Urban Ideas Competition -kilpailuohjelma, s. 17. Tampereen kaupunki.

Kuva 4: Ote Kuninkaan kartasta (1758). Viinikanlahti International Urban Ideas Competition -kilpailuohjelma, s. 74. Tampereen kaupunki.

Kuva 5: Ortoilmakuva 1:5000 (1946). Viinikanlahti International Urban Ideas Competition -kilpailuohjelma, s. 75. Tampereen kaupunki.

Kuva 6: Ortoilmakuva 1:5000 (1974). Viinikanlahti International Urban Ideas Competition -kilpailuohjelma, s. 76. Tampereen kaupunki.

Kuva 7: Ortoilmakuva 1:5000 (2011). Viinikanlahti International Urban Ideas Competition -kilpailuohjelma, s. 77. Tampereen kaupunki.

Kuva 8: Ortoilmakuva 1:5000 (2018). Viinikanlahti International Urban Ideas Competition -kilpailuohjelma, s. 78. Tampereen kaupunki.

Kuva 9: Infrastructure information (2019). Viinikanlahti International Urban Ideas Competition -kilpailuohjelma, s. 67-68. Tampereen kaupunki.